

T.C
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

ORFF YAKLAŞIMINA DAYALI ETKİNLİKLERİN
İLKÖĞRETİM BEŞİNCİ SINIF MÜZİK DERSİNDE UYGULANIŞI
VE ÖĞRENCİLERİN MÜZİKSEL-RİTMİK ZEKA DÜZEYLERİ
ÜZERİNE ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Esra YÜCESAN

Tez Danışmanı

Doç. Mehlika DÜNDAR

Ankara

2008

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne:

Esra Yücesan' ın ' Orff Yaklaşımına Dayalı Etkinliklerin İlköğretim Beşinci Sınıf Müzik Dersinde Uygulanışı ve Öğrencilerin Müziksel-Ritmik Zeka Düzeylerine Etkisi ' başlıklı tezitarihinde, jürimiz tarafından, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı):

Üye :

Üye :

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada orijinal olmayan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Esra YÜCESAN

ORFF YAKLAŞIMINA DAYALI ETKİNLİKLERİN İLKÖĞRETİM BEŞİNCİ
SINIF MÜZİK DERSİNDE UYGULANIŞI VE ÖĞRENCİLERİN MÜZİKSEL-
RİTMİK ZEKA DÜZEYLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Esra YÜCESAN

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
2008 – ANKARA

ÖZET

Bu araştırmada, Orff Yaklaşımı’ na dayalı etkinliklerin, ilköğretim beşinci sınıf derslerinde uygulanışının, öğrencilerin müziksel-ritmik zeka düzeylerine etkisi incelenmiştir.

Araştırma, Bayburt İli Aydıntepe İlçesi Şehit Erdal Eraslan İlköğretim Okulu, 20 kişiden oluşan beşinci sınıf öğrencileri üzerinde yapılmıştır.

Araştırmada öğrencilerin çoklu zeka düzeylerini ölçmek için 1992 yılında Sue Teele tarafından geliştirilen ‘TIMI (Teale Inventory of Multiple Intelligences)’, ‘Teale Çoklu Zeka Testi’ kullanılmıştır.

Araştırmada, elde edilen verilerin istatistiksel analizi SPSS (Statistical Package for Social Science) paket programı kullanılarak gerçekleştirilmiş ve sayısal veriler oluşturulmuştur.

Araştırma 20 öğrenciden oluşan (Şehit Erdal Eraslan İlköğretim Okulu beşinci sınıf öğrencileri) deney grubu ile sürdürülmüştür. Altı hafta süren çalışmada, deney grubuyla işlenen müzik derslerinde yaparak-yaşayarak öğrenme temelli öğretim yaklaşımı olan ve ritim eğitimi ve doğaçlamayı esas alarak kendini yapılandıran Orff Yaklaşımına dayalı ders etkinlikleri uygulanmıştır.

Araştırma sonucunda, Orff Yaklaşımına dayalı etkinliklerle müzik derslerinin işlendiği deney grubu öğrencilerinin müziksel-ritmik zekalarının gelişimi açısından, grup lehine anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır.

Bilim Kodu : Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

Anahtar Kelimeler : Orff Yaklaşımı, Müziksel Ritmik Zeka

Sayfa Adeti : 93

Tez Yöneticisi : Doç. Mehlika DÜNDAR

PRACTISING THE ACTIVITIES BASED ON ORFF APROACH FOR MUSIC
LESSON AT PRIMARY SCHOOL FIFTH CLASS AND ITS EFFECT ON THE
LEVEL OF THE STUDENTS' MUSICAL-RHYTMIC INTELLIGENCES

(Master's Thesis)

Esra YÜCESAN

GAZİ UNIVERSITY
INSTITUTE OF EDUCATIONAL SCIENSES
2008-ANKARA

ABSTRACT

In this research, how the students' musical-rhytmic inteligenes are affected from the practising the activities based on ORFF Aproach for primary school fifth class courses was searched.

The research was carried on the fifth class students (containing 20 students) from Aydıntepe Şehit Erdal Eraslan Primary School in Bayburt.

In this research, 'Teele Inventory of Multiple Intelligences' which was developed by Sue Teele in 1992 in order to define the students' level of multiple intelligences was carried out.

Statistical analysis of data attained from the research was realized by using SPSS (Statistical Package for Social Science) package program and the numerical data were prepared.

The research was carried out with the experiment group consisting of 20 students (fifth class students of Şehit Erdal Eraslan Primary School).It lasted for six weeks.The lesson activities based on ORFF Aproach, which is a teaching aproach based on learning by practising-experiencing and also configures itself by taking basis the rhytym education and improvisation, were carried out in the music lessons hold with the experiment group.

At the end of the research, it is seen that there are some remarkable differences in favour of the group with whom music lessons were carried out according to the ORFF Aproach in aspect from the development of experiment group students' musical-rhythmic intelligences.

Science Code : Main science Branch Of Fine Arts Teaching Science Branch Of
Music Teaching
Key Word : Orff Approach, Musical-Rhythmic Intelligence
Number of pages : 93
Thesis Director : Doç. Mehlika DÜNDAR

TEŞEKKÜR

Bu araştırmanın gerçekleştirilmesinde bana yol gösteren tez danışmanım Sayın Doç. Mehlika DÜNDAR' a, uygulamalara katılan tüm öğrencilerime ve sınıf öğretmenleri Adem İSTEK' e teşekkür ederim.

Ayrıca araştırmamın her aşamasında maddi manevi yardımlarını esirgemeyen Aydıntepe İlçe Milli Eğitim Müdürü Samih AKPULAT'a, Bahir Necati Sorguç Yatılı İlköğretim Bölge Okulu Müdürü Mehmet YAVUZ'a, Şht. Erdal Eraslan İlköğretim Okulu çalışanlarına, çok değerli dostlarım Dr. Abdülkadir Volkan EŞ, Makbule KONAK, Gülçin KESKİN, Özgür ERKOL, Yeşim SARIMEHMET, Aytekin DORUK, Süleyman ARSLAN ve Arş. Gör. İlkay GÖKSEL' e, bu süreç içinde beni hiç yalnız bırakmayan, sevgili kardeşlerim Ali Anıl YÜCESAN, Ebru YÜCESAN' a ve yaşamım boyunca vefa borcumu ödeyemeyeceğim, her şeyim annem ve babama yürekten teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI.....	i
TEZ BİLDİRİMİ.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLOLARIN LİSTESİ.....	xii

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ.....	1
Problem ve Alt Problemler.....	4
Araştırmanın Amacı.....	4
Araştırmanın Önemi.....	5
Varsayımlar.....	5

Sınırlılıklar.....	6
--------------------	---

Tanımlar.....	6
---------------	---

BÖLÜM 2

2. YÖNTEM.....	7
----------------	---

2.1. Araştırmanın Modeli.....	7
-------------------------------	---

2.2. Evren ve Örneklem.....	7
-----------------------------	---

2.3. Verilerin Toplanması.....	8
--------------------------------	---

2.4. Verilerin İşlenmesi ve Analizi.....	15
--	----

BÖLÜM 3

3.KURAMSAL ÇERÇEVE.....	16
-------------------------	----

3.1.Müzik Eğitimi.....	16
------------------------	----

3.2.Orff Yaklaşımı.....	17
-------------------------	----

3.2.1. Orff Yaklaşımında İnsan Vücudunun Bir Enstrüman Olarak Kullanılması.....	20
--	----

3.2.2. Orff Çalgıları.....	21
Orff Ezgi Çalgıları.....	21

Ağaç Ezgi Çalgıları.....	21
Ksilofonlar.....	21
Metal Ezgi Çalgıları.....	22
Metalofon.....	22
Glockenspiel.....	22
Müzikal Kaplar.....	22
Orff Ritm Çalgıları.....	22
Ağaç Ritm Çalgıları.....	23
Ritm Çubukları.....	23
Ritm Kutusu.....	23
Kastanyet.....	23
Marakas	23
Tır Tır.....	23
Kabasa.....	24
Metal Ritm Çalgıları.....	24
Agogo.....	24
Çelik Üçgen.....	24
Shaker.....	24
Deri Ritm Çalgıları.....	25
Davul.....	25
Trampet.....	25
Tef.....	26
3.3.Çoklu Zeka.....	26
Sözel / Dilsel Zeka	26
Mantıksal / Matematiksel Zeka.....	27
Görsel / Uzamsal Zeka.....	28
Müziksel / Ritmik Zeka.....	28
Bedensel / Kinestetik Zeka.....	31
Sosyal Zeka.....	32
İçsel Zeka.....	33

Doğa Zekası.....	33
3.4.İlgili Araştırmalar.....	35
BÖLÜM 4	
4. BULGULAR VE YORUMLAR.....	38
BÖLÜM 5	
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	92
5.1. Sonuçlar.....	92
5.2. Öneriler.....	93
KAYNAKLAR.....	94
ÖZGEÇMİŞ.....	97

TABLOLARIN LİSTESİ

Tablo 4.1. Deney Grubu Test Sonuçlarının Dağılımı.....	88
Şekil 4.1. Deney Grubu Test Sonuçlarının Dağılımı.....	89

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Bireyleri ve toplumları biçimlendirme, yönlendirme, değiştirme, geliştirme ve yetkinleştirmede en etkili süreçlerin başında eğitim gelir. Çağdaş eğitim, bilim, sanat ve teknik olarak adlandırılan üç genel konu alanını belli bir felsefî bütünlük içinde kapsayan bir çerçevede düzenlenip gerçekleştirilmeye çalışılır. Müzik eğitimi ise, daha çok sessel ve işitsel nitelikli bir sanat eğitimi olarak güzel sanatlar eğitiminin en önemli dallarından birini oluşturur(Uçan,2005,s.14).

Müzik eğitiminin üç ana türünü ele alacak olursak bunlar;

1. Mesleki müzik eğitimi
2. Özengen müzik eğitimi
3. Genel müzik eğitimi olarak sıralanır(Uçan,2005,s.30)

Mesleki müzik eğitiminde, müziği meslek olarak seçen kişilerin eğitim-öğretimine yönelik olarak geliştirilen müzik eğitim-öğretim programı uygulanırken, özengen müzik eğitiminde ise müzikle amatör olarak ilgilenen kişilerin ihtiyaç ve isteklerine göre hazırlanan müzik eğitim-öğretim programları uygulanır.

Genel müzik eğitimi iş-meslek, okul, bölüm, kol-dal ve program türü ne olursa olsun, ayırım gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, her yaşta herkese yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir ‘insanca yaşam’ için gerekli asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar(Uçan,2005,s.31). Bu eğitim örgün eğitim

kurumlarının ilköğretim aşamasında zorunlu ders olarak verilirken, ortaöğretim aşamasında da seçmeli ders olarak verilmektedir.

Müziksel-ritmik zeka, bir kişinin bir müzisyen ya da bir şarkıcı gibi müzik formlarını algılaması, ayırt etmesi ve ifade etmesi kabiliyetidir. Bu zeka alanı, bir bireyin müziksel olarak düşünmesi ve belli bir olayın oluş biçimini, seyrini veya düzenini müziksel olarak algılaması, yorumlaması ve iletişimde bulunması olarak tanımlanabilir. Müziksel zekası güçlü olan insanlar, sadece müziksel eserleri kolaylıkla hatırlamazlar, aynı zamanda olayların oluşumunu ve işleyişini müziksel bir dille düşünmeye, yorumlamaya ve ifade etmeye çabalarlar. Bu zeka türü ile bir kişinin bir müzik eserinde ritme, akustik düzene, melodiye, müzik parçasındaki iniş ve çıkışlara, müzik enstrümanlarına ve çevresindeki seslere karşı olan duyarlılığı kastedilir. Nitekim, müziksel-ritmik zekası güçlü olan bireyler, en iyi ve etkili olarak ritim, melodi ve müzikle öğrenirler(Saban,2005,s.10).

Bu bağlamda müzik eğitiminin, kritik düşünme, problem çözümü ve bu amaçlara yönelik nasıl işbirlikçi çalışılması gerektiğini öğrenme gibi akademik ve kişisel becerilerin gelişmesini de desteklediğini, sembollerin nasıl kullanılacağı, bilgiyi analizleme, sentezleme ve değerlendirme gibi kavramaya yönelik becerilerin müzik öğretiminde tam belirgin olmamakla birlikte çocuğun bu yöndeki becerilerinin gelişimini güçlendirici yönde bir etkiye sahip olduğunu, ayrıca çocukta el ve göz koordinasyonunu, ritim, sembollerini tanıma, dikkat ve insan zekasının diğer normlarını geliştiren bir nitelik de taşıdığını (Yavuz,2005,s.135) düşündüğümüzde müzik eğitiminin, kişilerin müziksel ritmik zekaları üzerinde olumlu etkiler yaratması gerektiği açıktır.

Her çocuğun yetenek düzeyine hitap eden Orff Yaklaşımı' nda yer alan her etkinlik, bireyin yaratıcılığını geliştirmeye yöneliktir Kendine güvenen, mutlu bireylerin yetişmesi için yaratıcılığın geliştirilmesi üzerine çalışmaların yapılması gerekmektedir. Beden perküsyonu ya da ritm çalgıları ile yapılan ritmik doğaçlamalar, insan sesi ya da ezgi çalgılarıyla yapılan ezgisel doğaçlamalar,

doğaçlama danslar, doğaçlama dramatizasyon çalışmaları; bireyin yaşamı boyunca yaratıcı düşünmesine, karar verme yetisi kazanmasına, problemler karşısında pek çok çözüm yolları üretmesine katkıda bulunmaktadır(Uçal,2003,s.14).

Genel müzik eğitimi kapsamında verilen müzik derslerinin, hangi öğretim yöntemleri kullanılırsa kullanılsın, -eğitim sistemimizi büyük ölçüde temellendirdiğimiz çoklu zeka kuramından yola çıkarak- öğrencilerin tüm zeka türleri üzerinde geliştirici bir etkisi olmalıdır. Elbette müziksel-ritmik zekaları üzerine göstereceği olumlu etki, genel müzik eğitiminin önemli amaçlarındandır. Bu nedenle müzik derslerinde kullandığımız öğretim yöntemlerinin, bu amaca ne kadar hizmet ettiğini bilmek ve yaptığımız değerlendirmelere göre, ihtiyaçlar dahilinde yöntemlerimizi geliştirip değiştirmek, bizleri daha başarılı müzik eğitim-öğretim yaşantılarına götürecektir.

1.1.Problem ve Alt Problemler

Problem: Orff Yaklaşımı'na dayalı etkinliklerin ilköğretim beşinci sınıf müzik dersinde uygulanışının, öğrencilerin müziksel-ritmik zeka düzeyleri üzerine etkisi nasıldır ?

Bu problemin çözümü için aşağıdaki alt problemlerin çözülmesine ihtiyaç duyulmuştur.

- 1- İlköğretim beşinci sınıf müzik dersinde uygulanacak olan Orff Yaklaşımına dayalı etkinlikler nelerdir?
- 2- Uygulamalar yapılmadan önce, öğrencilerin müziksel ritmik zeka düzeyleri nasıldır?
- 3- Orff Yaklaşımına dayalı etkinliklerin uygulanışından sonra, öğrencilerin müziksel ritmik zeka düzeyleri nasıldır ?

1.2.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, ilköğretim beşinci sınıf öğrencileriyle yürütülen müzik derslerinin, Orff Yaklaşımı'na dayalı etkinliklerle yapılandırıldığında, öğrencilerin müziksel-ritmik zeka düzeylerini nasıl etkileyeceğini tespit etmek amaçlanmıştır.

1.3.Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, Orff Yaklaşımının tanıtılması ve ilköğretim öğrencileriyle bu yaklaşıma dayalı etkinliklerle işlenen müzik derslerinin, öğrencilerin müziksel-ritmik zeka düzeylerinde oluşturduğu farklılığı ortaya koyması açısından, okullarda müzik derslerini yürüten müzik öğretmenleri ve sınıf öğretmenleri için yol gösterici nitelikte bir araştırma olduğu düşünüldüğünde, önem taşımaktadır.

1.4.Varsayımlar

Bu çalışmada;

1. Anketlere katılan öğrencilerin veri toplama aracı olarak kullanılan testi doğru olarak yanıtladıkları,
2. Kullanılan ölçme aracının geçerli/güvenilir olduğu ve ölçülmek istenen özellikleri doğru olarak ölçtüğü,
3. İzlenen yöntemin, araştırmanın amacına uygun olduğu varsayımlarına dayanılmıştır.

1.5.Sınırlılıklar

Bu araştırma ;

- 1- Milli Eğitim Bakanlığı Bayburt Aydıntepe Şehit Erdal Eraslan İlköğretim Okulu beşinci sınıf öğrencileriyle,
- 2- İlköğretim düzeyindeki öğrencilere uygun olduğu belirlenen, geçerlilik güvenilirlik çalışması yapılmış (Sue Tele Çoklu Zeka Envanteri) testle,
- 3- Uygulanan ölçekten elde edilen verilerle sınırlıdır.

1.6.Tanımlar

Aranje etmek	: Düzenleme yapmak.
Entegrasyon	: Uyum, bütünleşme.
Elementer	: Basit, kolay, temel, başlangıç
Form	: Biçim, şekil, bir şeyin istenilen ve olması gereken durumu.
Kompozisyon	: Ayrı ayrı parçaları bir araya getirerek bir bütün oluşturma biçimi ve işi.
Karakterize etmek	: Ayırıcı niteliği ortaya koymak, ayırt etmek.
Ritim	: Tartım
Stil	: Üslup, biçim (Türk Dil Kurumu - Türkçe sözlük)

BÖLÜM 2

YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Modeli

Bu araştırma deneysel bir araştırmadır, 6 hafta boyunca Orff Yaklaşımı'na dayalı etkinliklerin ilköğretim beşinci sınıf müzik dersinde uygulanışının, öğrencilerin müziksel-ritmik zekaları üzerine etkisini saptamak amacıyla gerçekleştirilen araştırmada, ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerine, Teele tarafından geliştirilen çoklu zeka envanteri, uygulama öncesi ve sonrasında, öntest ve sontest olarak uygulanmış, araştırma sonunda bu testler arasındaki farklar istatistiksel olarak çözümlenmiş ve elde edilen sonuçlar yorumlanmıştır.

2.2.Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Bayburt İli genelindeki İlköğretim Okulları beşinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemi ise Milli Eğitim Bakanlığı' na bağlı Bayburt Şehit Erdal Eraslan İlköğretim Okulu beşinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

2.3.Verilerin Toplanması

Araştırmada verilerin bir kısmı, kaynak tarama yöntemiyle elde edilmiştir. Araştırmanın literatür taraması aşamasında, konuyla ilgili görülen yerli ve yabancı kaynaklardan (kitap, makale, tez, internet vb.) yararlanılmıştır.

Derslerde uygulanan etkinliklerin yapılandırılmasında, katılmış olunan atölye çalışmalarından, seminer ve sempozyumlardan yararlanılmıştır.

Altı hafta süren çalışmada, her hafta, birleştirilmiş iki ders saatinden oluşmak üzere (40+40+10=90) Orff Yaklaşımına Dayalı Etkinliklerle yapılandırılmış, 90'ar dakikalık dersler işlenmiştir. Tüm ders etkinlikleri kamera ile kaydedilmiştir.

Uygulama yapılacak dersler için seçilen konu başlıkları, hedefler ve ders etkinlik hedefleri, haftalara göre şu şekilde sıralanmıştır ;

Hafta	Ders konusu	Hedef	Etkinlikler
1	Ses nasıl oluşur	Sesin oluşumunu açıklar	1.1 Çalgıların seslerini ayırt eder Sesleri harekete dönüştürür 1.2 Çevresinde kullanabileceği materyallerden faydalananarak ses üretir 1.3 Tasarlanan konuyu ses ve hareketle canlandırır 1.4 Söylediği şarkıya, beden vurmaliyla eşlik eder Söylediği şarkıya çalgısıyla eşlik eder

Hafta	Ders konusu	Hedef	Etkinlikler
2	Müziğimizde hız ve gürlük	Seslendirdiği müziklerde gürlük ve hız değişikliklerini uygular	2.1 Duyduğu ritimlerdeki hız değişikliklerini fark eder Duyduğu hız değişikliklerine göre hareket eder 2.2 Kulaktan öğrenim yoluyla şarkıyı öğrenir Şarkının ritim eşliğini beden vurmali olarak seslendirir 2.3 Söylediği şarkıya, beden vurmaliyla eşlik eder Söylediği şarkıya yaptığı beden vurmali eşlik, şarkı içinde geçen hız değişikliklerine göre uyum gösterir 2.4 Çalgısından hafif gürlükte ve kuvvetli gürlükte ses elde eder Çalgısından farklı hız ve gürlüklerde ses elde eder 2.5 Her bir öğrenci; şarkının seslendirilişinde orkestra, koro ve canlandırma gurubu olmak üzere bir gurupta yer alır Sahneleme üzerine yaratıcı fikirler sunar

Hafta	Ders Konusu	Hedef	Etkinlikler
3	Şarkılarda Bölümler	Müziklerdeki farklı bölümleri ayırt eder Müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür	3.1 Sınıfı mekânsal olarak algılar 3.2 Ritim çalışmalarında gurupla uyum içinde hareket eder 3.3 “Denizciler” şarkısını A ve B bölümleri olmak üzere seslendirir 3.4 Şarkı sözlerine uygun canlandırmaları yapar 3.5 Şarkıların farklı bölümlerini dansa dönüştürür

Hafta	Ders Konusu	Hedef	Etkinlikler
4	Notaların Süre Değerleri	Dörtlük notaların süre değerlerini bilir Sekizlik notaların süre değerlerini bilir İkilik notaların süre değerlerini bilir Dörtlük sus süre değerlerini bilir	4.1 Gurupla birlikte dersin işleneceği mekânı algılar 4.2 Ritim çalışmalarında, gurupla uyum içinde çalışır Ritmik bütünlüğü korur 4.3 “Bingöl Halayı” adlı şarkının melodisini farklı kelime ya da hecelerle söyler “Bingöl Halayı” adlı şarkının melodisine ritim eşliği yapar “Bingöl Halayı” adlı şarkıyı sözleriyle seslendirir 4.4 Dörtlük nota şeklini tanır Sekizlik nota şeklini tanır İkilik nota şeklini tanır Dörtlük sus şeklini tanır Dörtlük nota, süre değerini hisseder Sekizlik nota, süre değerini hisseder İkilik nota, süre değerini hisseder Dörtlük sus, süre değerini hisseder 4.5 Kendi ritmini verirken, diğer ritimleri de eş zamanlı olarak duyar 4.6 Çalgısıyla kendi ritmini verirken, diğer ritimleri de eş zamanlı olarak duyar 4.7 İkilik, dörtlük, sekizlik süre değerli nota ve dörtlük sus kullanarak, kendi ritim kalıbını oluşturur İkilik, dörtlük, sekizlik süre değerli nota ve dörtlük sus kullanarak oluşturduğu ritim kalıbını seslendirir 4.8 Öğrendiği türküye, belirli bir ritim kalıbıyla eşlik eder

Hafta	Ders Konusu	Hedef	Etkinlikler
5	Ritim Oluşturalım	Müziklere, kendi oluşturduğu ritim kalıbıyla eşlik eder	5.1 Kendisini, gurupla ders işlemeye hazır hisseder 5.2 Duyduğu ritmin yazılı notalarını takip eder 5.3 Ritim çalışmalarında, gurupla uyum içinde çalışır 5.4 Yazılı bir ritim kalıbının, öğrendiği tekerlemenin hangi söz öbeğine ait olduğunu anlar 5.5 Dağarcığındaki tekerlemelerden da yararlanarak, kendisine ait bir tekerleme yazar 5.6 Söylenen tekerlemeye, oluşturduğu ritim kalıbıyla eşlik eder

Hafta	Ders Konusu	Hedef	Etkinlikler
6	*Ses Nasıl Oluşur *Şarkılarda Bölümler *Müziğimizde Hız ve Gürlük *Notaların Süre Değerleri *Ritim Oluşturalım Konuları Genel Tekrar	Sesin oluşumunu açıklar Seslendirdiği müziklerde gürlük ve hız değişikliklerini uygular Müziklerdeki farklı bölümleri ayırt eder Müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür Dörtlük notaların süre değerlerini bilir Sekizlik notaların süre değerlerini bilir İkilik notaların süre değerlerini bilir Dörtlük sus süre değerlerini bilir Müziklere, kendi oluşturduğu ritim kalıbıyla eşlik eder	6.1 Kendisini, gurupla ders işlemeye hazır hisseder 6.2 “Karga ile Tilki” şarkısını söyler “Karga ile Tilki” şarkısını sözlerine uygun canlandırır Söylediği şarkı içinde geçen hız ve gürlük değişikliklerini fark eder 6.3 Seslendirdiği şarkının bölümlerini fark eder Seslendirdiği şarkının içinde geçen hız ve gürlük değişikliklerinin nerelerde olduğunu söyler 6.4 “Karga ile Tilki” adlı şarkıya eşlik edebileceği bir ritim kalıbını oluşturur 6.5 Oluşturduğu ritim kalıbıyla “Karga ile Tilki” şarkısına eşlik eder

Sue Teele tarafından geliştirilen çoklu zeka envanteri, ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerine(deney grubuna-20 öğrenci), araştırmacı tarafından uygulanmıştır. (Teale Inventory Multiple Intelligences, 1992) Geçerlilik-güvenilirlik çalışması Hacettepe Üniversitesi İlköğretim Bölümü Fen Bilgisi Eğitimi Öğretim Görevlisi Dr. Pınar Özdemir tarafından yapılmış olan test, yedi zeka türünden her birine ait sekiz resim olmak üzere toplam 56 farklı panda resminden oluşan bir materyaldir. 56 resim kendi içinde ikili gruplar halinde sıralanmıştır. Öğrenciler iki resimden kendilerine daha yakın hissettikleri resmi seçerek anketi tamamlamışlardır.

2.4.Verilerin İşlenmesi ve Analizi

Verilerin istatistiksel analizi SPSS 11.5 paket programında yapılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler ön test ve son test puanları için ortalama $\pm$ std.sapma (minimum - maksimum) şeklinde, cinsiyet dağılımı ise gözlem sayısı (%) olarak gösterilmiştir. Grup içinde ki ön test, son test değişim düzeyi yönünden farkın anlamlılığı Student's t veya Mann Whitney U testiyle değerlendirilmiştir. $p<0,05$ için sonuçlar istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

BÖLÜM 3

KURAMSAL ÇERÇEVE

3.1.Müzik Eğitimi

Özgün buluşlar ortaya koyma yeteneği olarak tanımlayabileceğimiz yaratıcılık, her insanda vardır. Ancak özellikle tek tip birey yetiştirmeye yönelik eğitim sistemiyle, bu yetenek, belli kalıpların içine sokularak üzeri örtülmektedir. Yaratıcı insan akılcı, özgürce düşünebilen yeniliklere açık ve yenilik arayan, kendini ve dünyayı değiştirebileceğine inanan insandır. Yaşadığı toplumu değiştirebilecek, yeniliklere götürecek insandır. Her toplumun ilerlemek için yaratıcı insanlara ihtiyacı vardır. Bu nedenle sınırsız hayal gücü ve yaratıcılığa sahip olan çocukların bu yeteneklerini kalıplara sokarak onları tek tip bireyler haline getirmek yerine, yaratıcılıklarını daha da geliştirecek bir eğitim sistemi uygulanması çağdaş eğitim anlayışının bir gereğidir.(Özevin,2003,s.12)

Müzikal ve sosyal bir müzik eğitim ortamı yaratabilmek için, müzik eğitiminde ‘nota, daha doğru ve birlikte müzik yapmak için bir araç olarak görülmelidir. Bu sayede müzik yapmak ön plana çıkarılabilir ve öğrenciler notayı okumak ve yazmak yerine güzel müzik yapmaya önem verebilir.(Özevin,2003,s.12)

Öğrencinin kendini ifade etmesi sağlanmalıdır. Müzik aracılığıyla kendini ifade eden birey kendine güven duygusunu kazanacak ve bu duygusunu hayatının diğer alanlarına da yansıtacaktır(Özevin,2003,s.12).

Öğrencinin, bedenini de bir çalgı olarak kullanabileceğinin farkına varması sağlanmalıdır. Böylece öğrenci ritmi bedeninde hissedecektir. Ayrıca bu şekilde

başlanacak çalışmalar sonunda çalgı yapımı kolaylaşacaktır. Öğrencilerin rahatlıkla çalabileceği ritmik ve ezgisel çalgılar kullanılarak müzik yapmaya yönlendirilmeleri, yapacakları müziğe zenginlik kazandıracaktır. Hareket etmeye, oyun oynamaya çok yatkın olan çocukların bu istekleri, müzik dersinde yapacak oldukları danslarla ön plana çıkarılmalıdır. Böylece öğrenci, kendi doğal hareketlerinden öğretmenin yönlendirmesiyle yapılandırılmış bir bütüne ulaşacaktır. Kendi bulduğu hareketler kullanıldığı için, kendine güveni artacaktır. Ayrıca hayal gücünü kullanacak ve yaratıcılığı gelişecektir(Özevin,2003,s.12).

Çağdaş eğitim anlayışının bir gereği olan, ‘nitelikli, kendini doğru bir şekilde ifade edebilen, kendine güvenen, başkalarıyla sağlıklı iletişim kurabilen, yaratıcı ve yenilikçi bireyler yetiştirmede’ (Özevin,2003,s.12) bu şekilde verilecek müzik eğitiminin olumlu etkileri olacaktır.

3.2. Orff Yaklaşımı

Orff Yaklaşımına dayalı etkinliklerde, elementer müzik, herkesin etkin ve yaratıcı bir biçimde katılabileceği bir müzik uygulama yaklaşımıdır. Bu uygulama için belli bir yaşta olmak, özel yetenekleri veya engelleri bulunmak gerekmez. Hiçbir çalgıcı-oyuncudan yapabileceğinin altında veya üstünde edim beklenmeden farklı becerilere sahip insanlar, birlikte müzik yaparlar. Her bir oyuncu-çalgıcı kendisine uygun işi veya rolü üstlenerek grubun eşdeğerli bir üyesi olur. Bunu sağlayacak temel fikirler ve araçlar vardır(Salmon,2005,s.26).

A. Müzik, Hareket ve Dil Birlikteliğini Ritimle ve Buna Bağlı Olarak Çeşitli Duyularla Yaşamak

Eski Yunan’da ‘müzik’ için tek bir kavram kullanılmamıştır. Söz, müzik ve dans sıkı sıkıya birbirine bağlı olmuştur ve ‘musike’ olarak tanımlanmıştır. Carl Orff ritmi, bunları birleştiren güç ve başlangıçtaki ifade biçimi olarak görmüştür. Orff’ a göre ‘elementer müzik’ asla sadece müzik değildir, hareket dans ve dil birbirine bağlıdır. Bu müziğe yaparak katılmak, içinde yer almak gerekir, salt dinleyici

kalınmaz. Bu müzik, dünyevi, doğal, bedenseldir. Herkesin öğrenebileceği ve deneyebileceği, çocuğa uygun bir müziktir(Orff,1964,s.16). Carl Orff ve Gunild Keetmann' ın müzik eğitimi konusundaki fikirleri özellikle engelli çocuklar için tasarlanmış olmamakla birlikte özel eğitimdeki önemleri fark edilmiş ve bu fikirler geliştirilmiştir(Wolfgang,1975).

Bir kimsenin müziği algılaması, onun entelektüel düzeyinden bağımsızdır. Bu nedenle Orff yaklaşımında herkesin müzik yapması mümkündür. “ Bu nedenle herkeste doğuştan var olan müzik potansiyelinin hayata geçirilmesini elementer müzik olarak adlandırılabilir(Keller, 1984). İnsan oynayarak, hareket ederek, şarkı söyleyerek, müzik yaparak, dans ederek edim ve yaratılarında becerilerini-yetkinliklerini kullanır(Jungmair,1992). Burada müziği yalnızca dinlemek söz konusu olmadığı için çoklu duyumsamaya dayanan bakış noktası çok önemlidir. Farklı etkinliklerde görme, duyma, dokunma gibi değişik duyular, hareket ve denge duyumu uyanır. Birinin eksikliğinde öbürleri açığı kapatır. Duyumsamalar ve algılamalar karşılıklı olarak birbirlerini tamamlar ve çeşitli duyular yoluyla gerçekleşirler. Duyumsal entegrasyonları henüz tam gelişmemiş çocuklar için bunun önemi büyüktür(Salmon, 2005, s.26).

B. Basit Bir Çalma Tekniği Gerektiren Enstrümanların Kullanımı

Eğitsel ve terapi amaçlı müzik uygulamasında kullanılan birçok enstrüman “Orff Çalgıları” adını alır. Bu çalgılarla müzik yapmak içten gelen bedenin müziğine uygundur. Çalgıları kullanmak çok basittir, önbilgi gerektirmez. Ancak daha yetkin biçimde, topluluk olarak müzik yapmak için kullanılabilirler. Carl Orff sürekli yeni tınılar yaratmanın olanaklarını ve bedene yakın müzik yapmaya uygun materyali aramıştır. Bu anlamda Orff çalgıları elementer müziğe uygun kullanılabilen çalgılarla zenginleştirilebilir. Ses çıkaran doğal nesneler, günlük yaşamda evde kullanılan nesneler, lotus flütler gibi ilkel enstrümanlar da kullanılabilir. Bilinen Orff çalgıları, tanımadığımız çalgılar ve çeşitli ülkelerden ses çıkarmaya yarayan malzemeler kullanılmayı bekler. Çalgılar insanı çekme, vurma, üfleme, sallama, sürme edimi ile

çalgı çalmaya, harekete, oynamaya, kulak kesilmeye çağırırlar. Bu enstrümanlarla yapılan etkinlikler duyumsamayı hassaslaştırır(Salmon, 2005, s.26).

Basit enstrümanları yapmak özellikle önemlidir. Bilinçli olarak tınının üretilmesi sağlanırken deneme, karşılaştırma, çalma-oynama ve yaratma teşvik edilir. Titreşim olarak tınıyı keşfetmek tüm çocuklar için ilginçtir, kendi çalgısını tasarlamak ve yapmaksa çalgılara ve müziğe duyulan ilgiyi doğurur. Çalgı yapımı çeşitli materyalin dokunarak tanınmasından, deneme yapmaya, kendi çalgısını üretmeye ve biçimlendirmeye uzanan bir yoldur. Çeşitli etkinliklerdeki çalgılarla oyun ilişkisi sayesinde kurulan “ tınısal ” ilişki dilden bağımsız iletişimi gerçekleştirebilir. Çalgılar ve ses veren nesneler bir edim aracı olarak kişinin iç dünyası ile dış dünyası arasında bir köprü oluşturabilirler. Zihinsel etkilenimleri aktarırlar ve bireysel ifadeye olanak tanırırlar. İletişim kurma aracı olabildikleri gibi, öteki ile karşılaşma ve paylaşımı zenginleştirirler. Hayal gücünü harekete geçirir ve yeni oyun, yeni tasarı olanaklarının yolunu açarlar(Salmon, 2005, s.26).

C. Oyun Ve Doğaçlama

Doğaçlama için gerekli ve motive edici oyun alanının ve içten gelen eylem dürtüsünün anlamını yeniden keşfetmek Orff için belirleyici olmuştur(Schumacher,1999). Bu oyun alanlarının açılması elementer müzik yapmanın önemli bir parçasıdır. Çocuğun spontane oyun isteğinin çeşitlenebilmesi için, kendisine bir oyun sahası yaratmasına yetecek kadar boş alan gereklidir. Bu alanın sadece güvenli olması yetmez. Bir mekan, oyuna davet etmelidir, oyun atmosferine sahip olmalı ve yabancılık duygusu vermemelidir. Oyun mekanı yaratmak, açmak ve burayı boş tutmak sonsuz özgürlük sunmak anlamına gelmez. Çerçeve kuralların ve oyun kurallarının kabul edilmesi gerekir(Jungmair,1992). Birçok sanatçının ifade ettiği gibi, yaratı için sınırlama veya belli bir çerçeve gereklidir. Hegi’ ye göre oyunlar “fikirlerin ve tepkilerin denenmesi için bir özgürlük alanı, edimin ve içsel hareketliliğin sınırlarını genişletmeye yarayan bir alan, algılama ve duyumsamanın keşfedildiği” bir alandır(Salmon,2005,s.27).

Oyun kuralları, oyun alanını tanımlar veya sınırlamalarıyla yeni dış vurum biçimlerinin ortaya çıkmasını sağlayabilir. Hegi, oyun kurallarına büyük önem verir. “Oyun kuralları cam gibi kırılmalıdır. Gerekli sınırlamaları koyar, düzeni ve süreçleri belirlerler; ancak abartıyı, yanlış oynamayı ve oyun bozanlığı da kışkırtırlar(...) Oyun kuralları ile yaşanan ilişki başlı başına bir oyundur. Sınırlama ve açıp genişletme arasındaki oyun”(Hegi,1988,s.232). İnsan doğaçlamada kendi bireysel gelişimine göre o anda mümkün olanı ifade eder. Bunun gerçekleşmesine içsel resimlerin veya oyun ve alıştırma yoluyla edinilen becerilerin spontane edimle birleştirilmesi yol açar(Jungmair,1992).

Müzikal oyun formları özgürlük alanı yaratabilir, güven verir, böylece bireyin özgüveni, yaratıcılığı, dış vurum olarak ifade biçimi ve algılama gücü gelişir. Bunun için içeriğin oluşmasında farklı odak noktaları kullanılabilir, örneğin müzikli öyküler, vokal müzik, dans şarkıları, elementer müzikli tiyatro... Tüm bu müzikli oyunlar yalnız bir guruplar, oynamak için değildir, farklı sosyal durumlarda da bu oyunlar oynanabileceği için katılımcılar birlikte ve birbirinden öğrenirler(Salmon,2005,s.28).

3.2.1. Orff Yaklaşımında İnsan Vücudunun Bir Enstrüman Olarak Kullanılması

Müziğe fiziksel tepki bütün insanların doğasında vardır ve çocuklarla birlikte çalışırken bu avantajı sonuna kadar kullanmayı öğrenmeliyiz. İnce ve doğru koordinasyon gerektirmeyen basit vücut hareketleri vasıtasıyla ritmik algılama yükseltilebilir ve kuvvetlendirilebilir. Bu el çırpma, dize elleriyle vurma, ayakları yere vurma, parmak şıklatma veya bu dördünün bir arada kullanılması sırasında hareketlerin serbest ve kendini sıkmadan olması gerekir(Arı,2000,s.98).

Bir şarkının ritmik yapısını hissettirirken ya da dans ederken bedenın sınır tanımayan enstrüman kapasitesi kullanılabilir. Dize vurma, ayakları yere vurma, parmak şıklatma dışında, sesimizi kullanarak yapabileceğimiz çalışmalar, vücudumuzun her yerine vurarak çıkarabileceğimiz sesler de güçlü bir çalgı olarak

bedenimizin kullanılabilirliğinin göstergesidir. Bedenin bir çalgı olarak kullanımına dair Armhein şöyle söylüyor ;

‘Müzik, ancak kişinin kendisinin müzik yaptığı ve enstrümanla onu kavradığı ölçüde gerçekten içselleştirilebilir ve kavranabilir. Ancak birçok insanın elinde başka bir enstrümanla deneyim kazanma olanağı bulunmadığından kullanabileceği tek enstrüman bedendir’ (Armhein,2000,s.65).

3.2.2. Orff Çalgıları

Küçük vurmaları ve davullar gibi Orff Yaklaşımı’nda kullanılan basit çalgılar ve Carl Orff ile Karl Maedler’ in birlikte çalışmaları sonucunda geliştirilen ksilofon, metalofon ve glockenspiel gibi tını çubukları vb. içsel hareketlerin doğrudan sese dönüştürülmesine olanak sağlar. Bu çalgılar, insanın kendini ifade etmesine yarayan organları gibidir, hem grup içinde müzik yapmak için hem de bireysel doğaçlama ve beste yapmak için kullanılırlar(Jungmair,2003,s.53).

Orff çalgıları, Orff ezgi çalgıları ve Orff ritim çalgıları olmak üzere ikiye ayrılır;

Orff Ezgi Çalgıları

Orff ezgi çalgıları kendi içinde, ağaç ezgi çalgıları ve metal ezgi çalgıları olmak üzere ikiye ayrılır.

Ağaç Ezgi Çalgıları

Ksilofonlar

Akortlu tahta çubukların, seslere göre tahta bir çerçeve üzerine dizilmesiyle oluşan ve iki tokmakla üzerine vurularak çalınan, Afrika’ da yaygın olarak kullanılan müzik aletidir.

Metal Ezgi Çalgıları

Metalofon

Akortlu metal alaşımların, seslere göre tahta bir çerçeve üzerine dizilmesiyle oluşan, ses kapasitesi ve notasyonu ksilofon ile aynı olan metalofon, soprano, alto ve bas olmak üzere üç çeşittir. Bas metalofonlar keçe uçlu bagetlerle, alto ve soprano metalofonlar ise plastik uçlu bagetlerle tuşlarına vurarak çalınmaktadır.

Glockenspiel

Dikdörtgen prizma biçiminde, değişik uzunlukta, yatay çelik plakalardan oluşan, kökeni Jawa olan soprano ve alto glockenspiellerin tiz ve parlak bir tınısı vardır.

Müzikal Kaplar

Çeşitli büyüklüklerdeki ya da aynı büyüklükteki kaplara farklı miktarlarda maddeler koyarak istenilen ses tonunun elde edilebildiği kaplardır. Günlük yaşamda kullanılan bardaklar, tencereler, konserve kapları vb. birçok kap bu amaçla bir çalgıya dönüştürülebilir.

Bu kaplar tek tek çalınabileceği gibi, topluca da çalınabilir.

Orff Ritim Çalgıları

Orff ritim çalgılarını kendi içinde ağaç ritim çalgıları, metal ritim çalgıları ve deri ritim çalgıları olmak üzere üç başlık altında inceleyebiliriz

Ağaç Ritim Çalgıları

Ritim Çubukları

Bir çift ahşap çubuktan oluşan bu çalgı, çubukların birbirine vurulmasıyla çalınır. Çalım esnasında sesin tınısını kaybetmemek için avuç içlerinde boşluk bırakmak gerekir. Derslerde yapılan ritim-yankı çalışmalarında sıklıkla kullanılan bir çalgıdır.

Ritim Kutusu

Ağaç blok olarak da adlandırılan bu çalgı, dikdörtgen prizma biçimindedir. Rezonans kazanması için içi boşaltılmıştır, ritim çubuğu ile bloğa vurularak çalınır.

Kastanyet

Sert ağaçtan yapılmış, avuç içine sığabilecek boyutlarda, içleri oyulmuş çalgılardır. Avuç içinde birbirlerine çarpılarak çalınır.

Marakas

Kurutulmuş su kabaklarının içine ses üretmesini sağlayacak kurumuş çekirdekler ya da farklı maddeler koyulmasıyla oluşan çalgıdır. Elin sarsılması ya da diğer elin avuç içine vurulmasıyla çalınır.

Tır Tır

Tırtıklı gövdesi olan balık şeklinde, gövdesinde tutma amaçlı iki deliğe sahip çalgıdır. Balık olarak da adlandırılır. Gövdesine bir ahşap çubuğun sürtülmesiyle çalınır.

Kabasa

Ahşap bir çubuğun üzerine dik oturtulan bir makaranın çevresinde metal bilezikler bulunmaktadır. Bu bilezikler çevrilirken boncukların birbirine sürtünmesiyle ses elde edilir(Uçal,2003,s.19)

Metal Ritim Çalgıları

Agogo

Metal ve ağaç olmak üzere iki tip agogo vardır. Metal agogo, inek çanı sesi veren iki ya da üç çanın bir kemerle birbirine tutturulmasıyla oluşturulmuş bir çalgıdır. Tahta çubukla vurularak ses çıkarılmaktadır.

Ağaç agogoların gövdesi farklı tını veren iki bölümden oluşmuştur. Çalgıya bir çubukla vurarak agogo sesi, çubuğu tırtıklı gövdeye sürterek de tır tır sesi elde edilmektedir(Uçal,2003,s.19).

Çelik Üçgen

Bir kenarı yaklaşık 16 cm. olan ancak bir köşesi bitirilmemiş bir eşkenar üçgene küçük çapta çelik bir çubukla vurularak ses elde edilen çalgıdır.

Shaker

Ağaçtan, metalden ya da plastikten yapılmış yumurta şeklinde ya da silindirik şeklinde kutuların içine sallandığında ses üretebilecek maddeler koyarak elde edilen çalgılardır. Ses niteliği açısından marakasla benzerlik gösterir.

Deri Ritim Çalgıları

Davul

Davullar, gerçek anlamda ses veren derili çalgılardır. Onlarda ritim tam olarak ayarlanabilen bir ses yüksekliğiyle birliktedir.

Davulun en basit, aynı zamanda da en ucuz cinsi üç ayak üzerindeki vidalı davuldur. Derinin gerilmesi ve gevşetilmesi, çalgının kenarlarında bulunan germe vidalarıyla yapılır. Vidalar eşit bir şekilde ve karşılıklı olarak sıkılır ya da gevşetilirler.

Gelişim açısından daha yüksek modeli dönmeli davuldur. Bu davulun tam olarak germeyi ya da gevşetmeyi temin eden merkezi bir mekanizması vardır. Burgular yalnızca genel sesi çok hassas ayarlamak için gereklidirler.

Daha kusursuz olan çeşidi ise tembaldir. Sesi açısından profesyonel orkestra davulundan kolay kolay ayırt edilemez. Daha pes ses çıkaran altı açık, vidalı ya da dönmeli davulla kıyaslamak gerekirse, sesi daha güçlüdür, üst tonları daha fazladır ve daha yumuşak bir dinamiği vardır.

Tembal, üzerine geçirilmiş deriye tokmakla vurularak çalınan, yarım küre biçiminde, derinin gerildiği, küre bölümü alaşımlı bir çalgıdır. Ses düzeni deriyi gövdeye saptayan çemberin kenarındaki kelekleri sıkıkmak veya gevşetmekle yapılır(Çalışır,s.70-71).

Tramper

Gövdesinin her iki tarafı da deriyle kaplanmış davuldur. Ucu keçeden yapılmış bagetlerle çalınır.

Tef

Üzerine zil monte edilmiş el trampetidir.Tef, çalgının sallanması ya da dikkatlice eğik vuruşlarla ahşap kasnağa vurulması yoluyla çalınır. Bir tefte ne kadar çok zil varsa, genel sesi o kadar zengindir (Ekici,1998,s.26).

3.3.Çoklu Zeka

Horward Gardner Çoklu Zeka Kuramını ilk olarak 1983 yılında ‘ **Frames of Mind** ’ (**Aklın Çerçeveleri**) adlı kitabında açıklamıştır(Temiz,2007,s.16).

Gardner zekayı bir kişinin, bir veya birden fazla kültürde değer bulan bir ürün ortaya koyabilme kapasitesi, gerçek hayatta karşılaştığı problemlere etkili ve verimli çözümler üretebilme becerisi ve çözüme kavuşturulması gereken yeni veya karmaşık yapıları problemleri keşfetme yeteneği olarak tanımlamaktadır.

İnsan zekası hakkında ileri sürülen geleneksel yapıdaki görüşün sınırlılığını fark eden Gardner,‘ **Frames of Mind** ’ (**Aklın Çerçeveleri**) adlı kitabında bir insanın en az yedi temel zeka alanları çeşitlenmesinden oluşan geniş bir yetenekler yelpazesine sahip olduğunu öne sürmüştür. Ancak Gardner yedi değişik zeka alanını tanımlamakla birlikte, aynı zamanda bu sayının insan yeteneklerinin çokluğunu ifade etmekte asla yeterli olmadığına ve her zaman daha fazla zeka alanlarının olabileceğine de dikkat çekmiştir(Saban,2005,s.6).

Gardner’e göre zeka türleri şu şekilde kümelendirilebilir :

Sözel / Dilsel Zeka

Kelimelerle düşünme ve ifade etme, dildeki kompleks anlamları değerlendirme, kelimelerdeki anlamları ve düzeni kavrayabilme, şiir okuma, mizah, hikaye anlatma, gramer bilgisi, mecazi anlatım, benzetme, soyut ve simgesel düşünme, kavram oluşturma ve yazma gibi karmaşık olayları içeren dili üretme ve etkili kullanma becerisidir(Yavuz,2005,s.13).

Sözel / dilsel zekası baskın olan bireylerde gözlenen örnek baskın özellikler;

- Yazılı ve sözlü iletişimde başarılıdırlar
- Kelimeleri doğru bir şekilde telaffuz ederler
- Sözlük kullanmayı severler
- Sözlük bilgisi gelişmiştir
- Ses, ses dizimi ve anlam bilgilerine sahiptirler ve iletişimlerinde bu bilgilerini başarı ile kullanırlar
- Sözlü iletişimlerinde atasözleri, deyimler ve güzel sözler kullanırlar
- Yabancı dillere meraklıdırlar
- Anlatmayı, dinlemeyi, okumayı ve tartışmayı severler
- Sözel bulmacalardan ve sözcük oyunlarından hoşlanırlar
- Yazılı ve sözlü uyarıcılara karşı duyarlıdırlar(Temiz,2007,s.20).

Mantıksal / Matematiksel Zeka

Mantıksal – matematiksel zeka, bir bireyin bir matematikçi, bir vergi memuru veya bir istatistikçi gibi sayıları etkili bir şekilde kullanabilmesi ya da bir bilim adamı, bir bilgisayar programcısı veya bir mantık uzmanı gibi sebep-sonuç ilişkisi kurarak olayların oluşumu ve işleyişi hakkında etkili bir şekilde mantık yürütebilmesi kapasitesidir(Saban,2005,s.8).

Bu tür zekaya sahip insanlar;

- Zihinden işlemleri kolayca yapar
- Güçlü bir muhakemesi vardır
- Kategorileri, ilişkileri fark eder, açıklar
- Bilgiler arasında bağlantılar kurar
- Rakamlarla ilgili işlemleri yapmaktan hoşlanır
- Matematik oyunlarından zevk alır

- Satranç ve dama gibi oyunlardan zevk alır
- Soyut ve kavramsal düşünebilir
- Sebeup-sonuç ilişkilerini kolayca anlar(Selçuk,Kayılı,Okut,s.47).

Görsel / Uzamsal Zeka

Üç boyutlu düşünerek boşlukları zihinde canlandırabilme yeteneğidir. Bir bakıma, dış dünyayı algılayıp tekrar canlandırabilme becerisidir. Görsel düşünebilme ve algılayabilme en önemli yetileridir(Aykaç,2005,s.58)

Bu tür zekaya sahip insanlar ;

- Görerek ve gözleyerek öğrenir
- Kolaylıkla yön bulma becerisine sahiptir
- Grafik, diyagram, harita, şekil ve modelleri yorumlayabilir
- Dinlediklerinden zihinsel objeler hayaller, resimler üretir. Öğrendiği bilgileri hatırlamada bu zihinsel resimleri kullanır.
- Çizmek, resim yapmak, boyamak ve modeller oluşturmaktan zevk alır
- Üç boyutlu ürünler hazırlamaktan hoşlanır
- Origami ve maketler hazırlar. Bir objenin farklı açılardan perspektifini anlayabilir, onu zihninde canlandırabilir
- Öğrendiği bilgileri somut ve görsel sonuçlara dönüştürür
- Görsel-mekansal zekası güçlü olan insanlar, artist, fotoğrafçı, mühendis, heykeltıraş, tasarımcı, dekoratörlük gibi meslek alanlarında başarıyla çalışabilir(Yavuz,2004,s.109)

Müziksel / Ritmik Zeka

Müziksel-ritmik zeka, bir kişinin bir müzisyen ya da bir şarkıcı gibi müzik formlarını algılaması, ayırt etmesi ve ifade etmesi kabiliyetidir. Bu zeka alanı, bir bireyin müziksel olarak düşünmesi ve belli bir olayın oluş biçimini, seyrini veya düzenini müziksel olarak algılaması, yorumlaması ve iletişimde bulunması olarak

tanımlanabilir. Müziksel zekası güçlü olan insanlar, sadece müziksel eserleri kolaylıkla hatırlamazlar, aynı zamanda olayların oluşumunu ve işleyişini müziksel bir dille düşünmeye, yorumlamaya ve ifade etmeye çabalarlar. Bu zeka türü ile bir kişinin bir müzik eserinde ritme, akustik düzene, melodiye, müzik parçasındaki iniş ve çıkışlara, müzik enstrümanlarına ve çevresindeki seslere karşı olan duyarlılığı kastedilir. Nitekim, müziksel-ritmik zekası güçlü olan bireyler, en iyi ve etkili olarak ritim, melodi ve müzikle öğrenirler(Saban,2005,s.10).

Selçuk, Kayılı ve Okut müziksel-ritmik zekayı şöyle açıklar;
Müziğin üç ögesi bulunmaktadır.

- Sesin Perdesi
- Ritim
- Sesin ayırıcı tonuna karşı duyarlı olmak

Perde müziğin melodisini yansıtır. Ritim, tempoyu ve akışı işaret eder. Üçüncü öge ise, ses tonunun kalitesiyle ilgilidir. Gardner, müziksel ritmik zekanın dille ilişkili olduğunu belirtmektedir. Çünkü müziksel-ritmik zeka, anlamı belirtmede kullandığımız işaret sistemlerine dayanmaktadır. Bundan dolayı öğrenme etkinliklerinde ses çeşitlerine ve ses tonuna karşı duyarlı olmak gerekir. Örneğin ritmik sayılar ya da elementler işlenirken el çırpma tekniği kullanmak, öğrencilerin bilişsel içeriği beyne ritmik bir yolla almalarına imkan sağlar. Genel olarak müziksel ritmik zekanın yalnızca yetenekli müzisyenler açısından önemli olduğu düşünülür. Aslında müziksel beceriler insanların çoğuna üst düzeyde öğretilabilir ve geliştirilebilir(Selçuk,Kayılı,Okut,s.58)

Müziksel zeka, diğer zeka türleriyle ilişkili olmayabilen, kendi kural ve düşünme yapılarına sahip olan bir alandır. Stravinski, ‘Müzik kendi kendini tanımlar’ demektedir. Müzik, üç temel ögeyi kullanarak konuşulan bir dildir.(Gardner,1983)Sesin kısalığı\uzunluğu, ritim ve ton olarak sıraladığımız bu üç temel ögeyi kullanarak, düzenli olarak müzikle etkileşen her insanın, bu üç ögeyi

kullanarak beste yapma, şarkı söyleme ve enstrüman çalma gibi müziksel etkinliklerde başarılı olacağını söylemektedir(Erman,2003,s.9).

Bu tür zekaya sahip insanlar ;

- Şarkıların melodilerini hatırlar
- Müziği yaşamında kullanmak için fırsatlar yaratır
- Ders çalışırken veya bir şey öğrenirken müzik dinlemekten çok hoşlanır.
- Güzel şarkı söyleyebilme sesine ve yeteneğine sahiptir.
- Müzik aleti çalmaya ilgi duyar
- Ritmik konuşur ya da hareket eder
- Farkında olmadan mırıldanır, bir şarkı duyduğunda farkında olmadan ona eşlik eder
- Çalışırken, konuşurken bedenini kullanarak ritim tutar
- Çevresel gürültülere duyarlıdır
- Orijinal müzik kompozisyonları oluşturabilir
- Müzik dinleyerek çalışmayı sever
- Öğrendiği şarkıları seslendirme isteği duyar
- Müzik ile ilgili mesleklere ilgi gösterir
- Farklı müzik türlerini, stillerini tanımaya, araştırmaya istek duyar.

Eğitim etkinliğinde müziksel zekaya yönelik olarak uygulanabilecek etkinlikler ;

- Sesler ve melodiler kopyalanır
- Müzikal bir kolaj oluşturulur
- Bir şarkı yazılır
- Sınıfça müzik aleti çalınır
- Sese, ritmik kalıplara duyarlılık geliştirilir
- Farklı kültürlerin müziği dinlenir

- Bir müzisyen, bir enstrüman veya bir müzik akımı hakkında bir rapor yazılır
- Müzikle ilgili bilgisayar yazılımı kullanılır
- Duygular müzikle anlatılır
- Enstrümantal bir gösteri sunulur
- Müzikle farklı kültürler tanıtılır
- Sesler keşfedilir
- Çalışırken müzik dinlenir
- Dans etme, ritim tutma öğretilir
- Geçmiş dönemlere, çağlara ait müzikler dinletilir (Selçuk, Kayılı, Okut, s.60),

şeklinde sıralanabilir.

Bedensel / Kinestetik Zeka

Bireyin kendisini gerçekleştirirken bedenini kullanabilmesi becerisidir. Kısaca beyin- beden arasındaki uyumun sağlanarak vücudun organlarının eşgüdüm içinde çalıştırılmasıdır. Bu tür zekaya sahip insanlar, dokunarak ve yaparak öğrenmeyi tercih ederler. Örneğin sporcular, aktörler, mimarlar, kinestetik zekaya sahip insanlardır(Aykaç,2005,s.59).

Bu tür zekaya sahip insanlar ;

- Sporla uğraşır
- Duygularını beden dilini kullanarak ifade etmeyi sever
- Bir şeyi parçalarına ayırmayı ve yeniden birleştirmeyi sever
- Bedeniyle iletişim halindedir, sağlıklı yaşam konusunda vücuduna özen gösterir
- Uzun süre hareketsiz oturamaz
- Bir şeyi en iyi hareket ederek, yaparak-yaşayarak öğrenir
- Gördüğü nesneyi dokunarak inceleme eğilimindedir

- Çamurla oynamayı sever ve diğer devinimsel nitelikteki etkinliklere katılmaya istek duyar.
- Hareketlerle, jest ve mimiklerle kendini ifade etme konusunda etkileyicidir.
-

Sosyal Zeka

Sosyal zeka, bir insanın bir öğretmen, bir terapist ya da bir pazarlamacı gibi çevresindeki insanların duygularını, isteklerini ve ihtiyaçlarını anlama, ayırt etme ve karşılama kapasitesidir. Bu zeka türü ile bir insanın diğer insanlardaki yüz ifadelerine, seslere ve mimiklere olan duyarlılığı ve diğer insanlardaki farklı özelliklerin farkına vararak onları en iyi şekilde analiz etme, yorumlama ve değerlendirme kabiliyetleri kastedilir(Saban,2005,s.12).

Bu tür zekaya sahip insanlar ;

- Birden fazla yakın arkadaşı vardır
- Başkaları onu düşünür, o da başkalarını
- Arkadaşları ile birlikte olmaktan hoşlanır
- Doğal lider olarak davranır
- Dinlemeyi ve konuşmayı sever
- Bir şeyler anlatmaktan hoşlanır
- Problemi olan arkadaşlarına öğütler verir
- Dışarıda iken kendi başının çaresine bakabilir
- Empati yeteneği çok gelişmiştir
- Başkalarını önemser, arkadaşlık için arar

İçsel Zeka

İçsel zeka, kişinin hedeflerini belirleme, bağımsız çalışma, motive etme, sağlıklı seçimler yapabilme, duygusal sağlığa sahip olma, olaylar karşısında yıkılmama, geri çekilebilme ve tepki verebilme yeteneklerini etkiler. Büyük yapıtların ve buluşların temelinde yatan sezgi yeteneği, içsel zekanın bir ürünüdür(Selçuk,Kayılı,Okut,s.77).

Bu tür zekaya sahip insanlar ;

- Bağımsız olma eğilimindedir
- Hayattaki başarı ve başarısızlıklarından ders alır
- Özgürlüğüne düşkündür
- Kendisi hakkında düşünmeyi sever
- Yalnız kalmaktan hoşlanır
- Yaptığı işin bilincindedir ve başkalarına pek fazla akıl danışmaz
- Ne hissettiğini doğru bir şekilde söyler
- Kendisini sever
- Yalnız oynamaya ve ders çalışmaya bırakıldığında daha başarılıdır
- Hayattaki amacına, isteklerine dair düşünmeye isteklidir
- Hobileri vardır

Doğa Zekası

Gardner, bu zeka türünü sonradan (1995) ortaya atmıştır. Çevreye ve doğal kaynaklara ilgisi olan insanlar, bu tür zekaya sahiptirler. Bu tür bireyler, bitkileri, hayvanları ve doğal çevreyi severler. Bu nedenden dolayı araştırmayı, gözlem yapmayı ve incelemeyi işlevsel olarak kullanarak yeni şeyler üretebilirler. Örneğin biyologlar, jeologlar, arkeologlar, çiçekçiler bu tür zekaya sahip insanlardır.

Bu tür zekaya sahip insanlar ;

- Doğadaki canlıları incelemekten hoşlanır

- Doğadaki hemen her canlının yaşamına ilgi duyarlar
- Seyahat etmeyi, belgeseller izlemeyi severken, doğa ve gezi dergilerini incelemekten hoşlanır
- Ekolojik çevreyi, doğayı, bitkileri veya hayvanları içeren konularla ilgilenmeye çok meraklıdır.
- Hayvan beslemekten mutluluk duyar
- Tabiatın ve canlıların varoluşuna dair düşünür
- Çiçek beslemekten zevk alır.
-

Özetle, çoklu zekanın temel ilkeleri şöyle sıralanabilir;

- İnsanlar çok farklı zeka türlerine sahiptir
- Her insan aktif olarak kullandığı zekaları ile özel bir karışıma sahiptir
- Zekaların her biri insanda farklı gelişim sürecine sahiptir
- Bütün zekalar dinamiktir
- İnsandaki zekalar tanımlanabilir ve geliştirilebilir
- Her insan kendi zekasını geliştirmek ve tanımak fırsatına sahiptir
- Her bir zekanın gelişimi kendi içinde değerlendirilmelidir
- Her bir zeka hafıza, dikkat, algı ve problem çözümü açısından farklı bir sisteme sahiptir
- Bir zekanın kullanımı esnasında diğer zekalardan da faydalanılabilir
- Kişisel altyapı, kültür, kalıtım, inançlar zekaların gelişimi üzerinde etkiye sahiptir
- Bütün zekalar, insanın kendini gerçekleştirme yolunda farklı ve özel kaynaklardır
- İnsan gelişimini değerlendiren tüm bilimsel teoriler çoklu zeka teorisini desteklemektedir

- Şu anda bilinen zeka türlerinden daha farklı zekalar da olabilir(Yavuz,2004,s.17)

3.4.İlgili Araştırmalar

Müziğin zeka üzerine etkisine dair birçok araştırma yapılmıştır. Bu konu halen insanoğlu için çok geniş bir keşif alanıdır.

Müzik sesle iletişimin estetik boyutu, tüm dünya insanların kullandığı tek evrensel dildir. İletişime katılan bir ahenk ve güzelliştir. Mesajların insan ruhuna tesirli şekilde nüfuz edişi de bir üsluptur. Biyo-müzikoloji araştırmaları, müziğin insanın hayatını sürdürmesinde ve neslinin devamında olumlu katkılarda bulunduğunu ortaya koymuştur. (Yavuz,2005.s.134).

(Holmes1997) İstatistiklere göre, okul öncesi yıllarda müzik ve diğer sanat alanları üzerinde çalışan öğrencilerin, sözel ve matematiksel olarak daha başarılı oldukları görülmüştür. Bu araştırmalarda, müzik eğitimi alan öğrencilerin bu eğitimi almayan öğrencilere göre ortalamanın oldukça üstünde oldukları görülmüştür (Erman,2003,s.12)

Shoew, Rouscher, Levine, Wight, Dennis ve Newcomb tarafından 1997 yılında müziğin beyin gelişimini nasıl etkilediği, müzik ve zeka arasındaki ilişkiyi araştıran bir araştırmada, müzik eğitiminin çocukların soyut muhakeme yeteneklerini, matematik öğreniminin gerektirdiği yetenekleri arttırdığını göstermiştir(Yavuz,2005,s.135).

Dr. Lassar Gorki tarafından yapılan bir diğer araştırmanın bulguları ise, müzik eğitiminin kavramları öğrenmede etkili olduğunu kanıtlar niteliktedir. Araştırmada müzikli oyunlar yolu ile kavramları öğrenen öğrencilerin bu kavramları diğer öğrencilere göre daha kolay günlük hayata aktardıkları görülmüştür(Yavuz,2005,s.135).

Müzikle zeka arasındaki ilişkiyi yorumlayan deneysel bir araştırmada da , müzik eğitiminin bireylerin matematik ve fen öğrenmeleri için gereken soyut düşünme becerilerini artırmada , bilgisayar eğitiminden daha etkili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır(Reimer,1999,s.37-43)

Amerikan Ulusal Bilimler Akademisi tarafından yapılan bir bilimsel çalışmada öğrenme esnasında dinlenen fon müziğinin öğrenilen konuyu zihne kodlarken önemli bir görev üstlendiği gerçeğini ortaya koymuştur(Yavuz,2005,s.135).

California Üniversitesi'nde müziğin zeka üzerine etkisi konusunda iki araştırma yapılmıştır. İlk araştırmada öğrencilerin Mozart'ın müziğini dinledikten sonraki performanslarında kısa süreli bir artış saptanmış ve buna da 'Mozart etkisi' adı verilmiştir(Erman, 2003,s.13). İkinci araştırmada ise müziğin, okul öncesi eğitimi alan öğrencilerin uzamsal düşünme becerilerini geliştirdiği saptanmıştır(Erman, 2003,s.13).

Amerikan Psikoloji Derneği'nin gerçekleştirdiği bir diğer araştırmaya göre, 20 incelemenin sonuçları da müzik dinlemenin çocukların başarısında olumlu bir faktör olduğunu kanıtlamaktadır. İlkokul çocukları üzerine yapılan bu araştırma müzik dinlemenin bilişsel olguları öğrenmede pozitif bir etki oluşturduğunu göstermektedir(Yavuz,2005,s.135).

Müziğin bireylerin zekaları üzerine olumlu etkisi göz ardı edilemeyecek kadar çok araştırma ve deneysel çalışmayla ortaya koyulmaktadır. Yalnızca yetenekli olarak isimlendirilen insanların sahip olduğu düşünülen müziksel-ritmik zeka, bu araştırmaların ve Gardner'ın da ortaya koyduğu üzere, her bireyde var olan, geliştirilmeye açık ve öğrenmeyi-başarıyı olumlu etkileyen, bir zeka türüdür.

Persellin (1999) tarafından Orff Öğretisine dayalı müzik eğitiminin görsel-uzaysal performans üzerindeki etkileri 5-6 yaş grubu 13 çocuk üzerinde incelenmiştir. Haftada üç saatlik derslerle sürdürülen bu çalışma altı hafta sürmüştür. Bu süre içinde Orff Yaklaşımına dayalı müzik eğitimi gerçekleştirilmiştir ve çalışma sonunda gruba zeka ölçeği uygulanmıştır.

Ölçek sonuçlarında, Orff Yaklaşımına dayalı müzik eğitiminin öğrencilerin görsel-uzaysal performansları üzerinde anlamlı derecede etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Bilen (1995), ilköğretim 4. sınıf düzeyindeki üç grup üzerinde ‘ işbirlikli öğrenmenin müzik öğretimi ve güdüsel süreçler üzerindeki etkilerini’ inceleme amaçlı yaptığı çalışmada, gruplardan birinde işbirlikli öğrenme yöntemi, diğerinde nota ile öğrenme yöntemi, üçüncü grupta da kulaktan notalı öğrenme yöntemi uygulanmıştır. Ondört hafta süren deney süreci ardından uygulanan testlerin sonuçlarına göre işbirlikli öğrenme yönteminin, nota ile öğrenme ve kulaktan notalı öğrenme yöntemlerine göre güzel şarkı söyleyebilme ve müziksel işitme becerilerinin, müziğe ilişkin olumlu tutumların ve müziğe ilişkin güdünün gelişimi üzerinde daha etkili olduğu saptanmıştır.

Yirmi ülkeden 2-7 yaş arası 70 çocuğun eğitim gördüğü bir okulda müzik eğitimciliği yapan Rieber, sorunlu davranış gözlenen çocukların, Orff Yaklaşımı ile hazırlanan müzik ders uygulamalarında kendilerini ifade fırsatı bulduklarında açıldıklarını ve sakinleştiklerini belirtmiştir(Reiber,2003,s.42).

Uçal’ ın (2003), okul öncesi müzik eğitiminde orff öğretisinin müziksel beceriler üzerindeki etkileri adlı çalışmasında, Orff Öğretisi’ ne dayalı müzik öğreniminin uygulandığı deney grubu ile geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretiminin uygulandığı kontrol grubu arasında müziksel işitme becerilerinin gelişmesi açısından, Orff öğretisine dayalı müzik öğreniminin uygulandığı deney grubunun lehine anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır.

BÖLÜM 4

BULGULAR VE YORUMLAR

Alt problemlerin çözümü dahilinde, ilköğretim beşinci sınıf müzik dersinde uygulanacak Orff Yaklaşımı' na dayalı ders etkinlikleri, bu yaklaşımın eğitim-öğretimde kullanılmasına yönelik hazırlanmış birçok seminer ve sempozyuma katılarak edinilen bilgiler ışığında hazırlanmıştır. Hazırlanan ders planları şunlardır;

DERS 1

Konu	: Ses nasıl oluşur?
Hedef	: Sesin oluşumunu açıklar
Araç-Gereçler	: Basit ritim çalgıları
Sınıf	: Aydıntepe Şht. Erdal Eraslan İlköğretim Okulu 5/A
Süre	: 40+40+10 dk

Etkinlik 1.1

Çalgıların seslerini ayırt eder ,
Sesleri harekete dönüştürür.

Uygulanışı

Öğretmen ellerindeki çalgıları gösterir ve bu oyunda her bir çalgının nasıl bir hareket yönergesine sahip olduğunu anlatır ;

*Ritim Çubuğu : Zıplayarak dolaşırlar

*Balık Guiro : Yerde sürünürler

*Zilli Def : Zil sesine göre yürürler

*Nefesle Üfleme Sesi : Birbirlerine çarpmadan esen bir rüzgar olurlar

Öğretmen hangi enstrümanı çalarsa o çalgının yönergesine göre öğrenciler hareket eder, ses kesildiğinde (enstrüman çalınmadığında) tüm öğrenciler heykel gibi hareketsiz kalır.

Sonuç : Sesleri ayırt etmeye ve ayırt ettikleri seslere göre hareket etmeye yönelik bu oyunla, öğrencilerin derse ilgisi çekilir.

Etkinlik 1.2

Çevresinde kullanabileceği materyallerden faydalanarak ses üretir.

Uygulanışı

Sınıfta her çocuğun bir ses bulması istenir, bu seslerin bedenlerini veya sınıf içindeki çeşitli materyalleri kullanarak elde ettikleri sesler olmaları üzerinde durulur. Öğrencilere bu yaratma alanı için gerekli süre verilir ve bu çalışmayı yalnız yapmaları istenir.

Bu çalışma için yeterli zaman verildikten sonra öğrenciler iki gruba ayrılır. Bir grup çember şeklinde yere oturur , diğer grup öğrencileri ise sınıf içinde, daha önce oluşturdıkları sesleri seslendirebilecekleri yerlere geçerler ve çemberdekiler gözlerini kapatırlar. Sınıf içine dağılmış öğrenciler sırayla seslendirmelerini yaparlar, sırayla tüm seslendirmeler dinlendikten sonra tekrar başa dönülür ve seslendirmeler tekrar dinlenir, bu kez her seslendirmeden sonra gözleri kapalı olan öğrencilerin gözlerini açmaları, sesin nerden geldiğini ve nasıl oluşturulduğunu tahmin etmeleri istenir. Aynı çalışma grupların yer değiştirmesiyle tekrarlanır.

Sonuç : Öğrencilerin, ses üretmek için, bedenini ve sınıf içinde ki materyalleri bir çalgı olarak düşünebilmeleri sağlanır.

Etkinlik 1.3

Tasarlanan konuyu ses ve hareketle canlandırır.

Uygulanışı

Öğrenciler sayımayla dörderli gruplara ayrılır ve öğretmenin verdiği canlandırma konularını içeren kartlardan birer tane seçmeleri sağlanır.

*Yağan yağmur

*Esen rüzgar

*Kayalara çarpan dalgalar

Öğrencilerden kendi gruplarına ait resimlerdeki doğa olaylarının seslerini canlandırmaları istenir. Resimler dağıtılırken gruplar birbirinin resimlerini görmez ve canlandırmalar izlenirken her canlandırmadan sonra sesin neye ait olduğuna ve nasıl oluşmuş olabileceğine dair öğrencilerin tahminleri dinlenir.

Sonuç : Öğrencilerin (kelime kullanmamak şartıyla) seslerini ve bedenlerini kullanarak, bir doğa olayını canlandırabilirler.

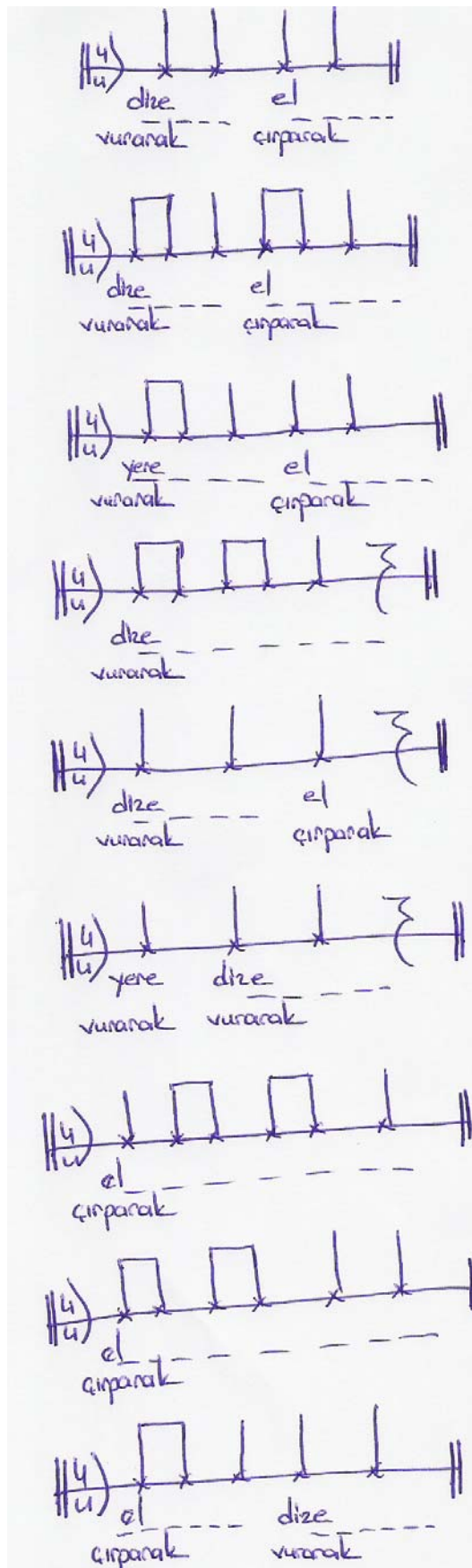
Etkinlik 1.4

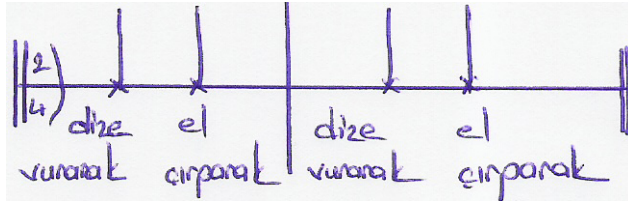
Söylediği şarkıya beden vurmaliyla eşlik eder,

Söylediği şarkıya çalgısıyla eşlik eder.

Uygulanışı

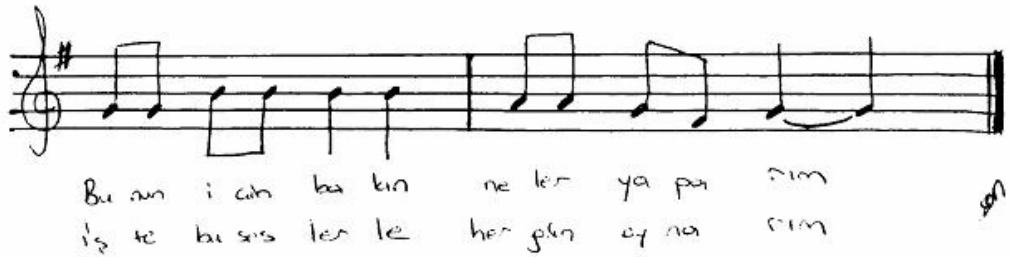
Öğrenciler çalgılardan istediklerini seçerler ve seçtikleri bir çalgıyı önlerine koyup çember şeklinde otururlar. Öğretmenin yönergesiyle ritim yankı çalışması yapılır ve çalışma sonunda, aşağıdaki ritmi bedenleriyle çalmaları sağlanır.

Öğretmenin de dahil olduğu çemberde, 'sesler' adlı şarkı üstte belirtilen ritme göre beden vurmali eşliğinde seslendirilir.

SESLER

SESLER

Ben birçok sesi elde edebilirim

Bunun için bakın neler yaparım

Sürterim (çalgıdan sürterek ses elde edilir)

Çarpırım (çalgıdan çarparak ses elde edilir)

Vururum (çalgıdan vurarak ses elde edilir)

Üflerim (uzun bir nefes üflenir)

Ben birçok sesi böyle elde ederim

İşte bu seslerle her gün oynarım. (her öğrenci önündeki çalgıdan serbest ses elde eder)

Öğretmen, şarkının ‘sürtme, çarpma, üfleme, vurma’ bölümlerini sözleriyle seslendirirken bu bölümde herkesin şarkı sözlerine göre şarkıya çalgısıyla, sürterek-çarparak-üfleyerek ve vurarak ses üretilip eşlik etmesini ister. Bir sonraki aşamada öğretmen şarkıyı birkaç kez seslendirir ve öğrenciler tekrar eder. Ardından tüm sınıf, öğrenmiş olduğu beden vurmali ritimle şarkıya eşlik ederek şarkıyı seslendirir. Şarkının ‘sürtme, çarpma, üfleme, vurma’ bölümlerinde daha önce yaptıkları çalgı eşliklerini tekrarlamaları istenir.

Sonuç : Öğrenciler bir yandan şarkı söylerken aynı anda bedenlerini bir çalgı olarak kullanır ve kendisine eşlik edebilir. Bunun yanı sıra şarkının belirli yerlerinde çalgısıyla da şarkıya eşlik edebilir. Bu sayede çoksesli duyabilme ve düşünebilme yetilerinin güçlenmesi sağlanır.

Değerlendirme

1.1 numaralı etkinlikte, öğrencilerin çalgıların seslerini ayırt etmeleri ve bu sesleri harekete dönüştürmeleri hedeflenmiştir. Etkinliği ilgi çekici bulan öğrenciler, çalgı seslerinin ayırt edilmesinde herhangi bir zorluk yaşamamıştır. Hareket geçişleri vaktinde ve akıcı olmuştur.

1.2 numaralı etkinlikte, öğrencilerin çevrelerinde kullanabileceği materyallerden faydalanan ses üretmeleri hedeflenmiştir. Daha çok duvara, yere ya da herhangi bir nesneye vurarak ses elde eden öğrencilerin her biri, bir ses elde etmiştir. Genel anlamda tüm öğrencilerin üretken oluşu, çevrelerinde ki birçok materyali çalgı olarak kullanabileceklerine dair fikir sahibi olmalarına neden olmuştur.

1.3 numaralı etkinlikte, öğrencilerin tasarlanan herhangi bir doğa olayını ses ve hareketle canlandırmaları hedeflenmiştir. Bedenlerini ve seslerini kullanarak yaptıkları canlandırmalar sesin oluşumuna dair daha somut örnekleri görmelerine ve yaşamalarına neden olduğundan, öğrencileri dersin genel hedefine yaklaştıran bir çalışma olmuştur. Ayrıca canlandırmalar sahnelendiğinden, öğrencileri heyecanlandıran, tüm öğrencilerin aktif rol aldığı bir çalışma olmuştur.

1.4 numaralı etkinlikte, öğrencilerin söyledikleri şarkıya beden vurmaları ve çalgılarıyla eşlik etmeleri hedeflenmiştir. Tüm öğrenciler şarkının ritmini hissederek ‘Sesler’ adlı şarkıya, beden vurmaları ve çalgı eşlik bölümünde (...sürterim, çarparım, vururum, üflerim...) çalgılarıyla eşlik etmişlerdir. Eşliklerin, şarkının ritmik bütünlüğünü bozmadan yapılmış olması, öğrencilerin müziği bir bütün olarak duyabildiklerini göstermiştir.

DERS 2

Konu	: Müziğimizde hız ve gürlük
Hedef	: Seslendirdiği müziklerde gürlük ve hız değişikliklerini uygular
Araç-Gereçler	: Orff çalgıları
Sınıf	: Aydıntepe Şht. Erdal Eraslan İlköğretim Okulu 5/A
Süre	: 40+40+10 dk

Etkinlik 2.1

Duyduğu ritimlerdeki hız değişikliklerini fark eder
Duyduğu hız değişikliklerine göre hareket eder.

Uygulanışı

Öğrencilerle selamlaşılır ve bu derste bizimle olmak isteyen bir martı olduğu söylenir. Martının kendisine bir isim vermemizi istediğinden bahsedilir ve martıya öğrencilerle bir isim bulunur.

Martıya isim verdikten sonra, öğrencilerin mekan içinde martı olup birbirlerine değmeden uçmaları (kanat çırparak gezinmeleri) istenir. Ancak öğrencilerin mekan içinde bir martı gibi gezinirken öğretmenin tefle vereceği ritme kulak vermeleri ve gezintilerini bu ritmi duyarak sürdürmeleri istenir.

Öğrenciler bazen çabuk, bazen de ağır olmak üzere değişik ritimler eşliğinde sınıfta gezinir. İkinci bir yönerge olarak öğrencilerden ritim sesi kesildiğinde gezinmeden, oldukları yerde kanat çırpmaları istenir. Bir süre bu çalışma sürdürüldükten sonra, öğrenciler oldukları yerde kanat çırparken, ‘martı’ adlı şarkı öğretmen tarafından söylenir. Öğrencilerin kanat çırparken şarkı içindeki hız değişikliklerine tepkisi gözlemlenir.

Sonuç : Öğrencilerin, duydukları ritimlerde ki hız değişikliklerini fark etmeleri ve duydukları hız değişikliklerine göre hareket edebilmelerinin hedeflendiği bu

etkinlikte, öğrencilerin kanat çırparken, öğretmenin verdiği ritmin içinde ki hız değişikliklerine duyarlı olup olmadıkları gözlemlenir. Yavaş ritimlerde yavaş kanat çırpmaları, çabuk ritimlerde ise çabuk kanat çırpmaları beklenir.

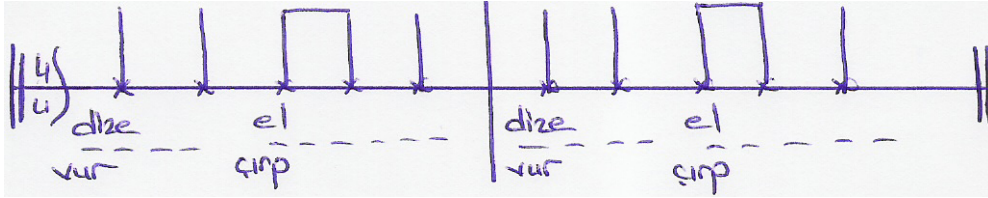
Etkinlik 2.2

Kulaktan öğrenim yoluyla şarkıyı öğrenir

Şarkının ritim eşliğini beden vurmali olarak seslendirir.

Uygulanışı

Oturarak bir çember oluşturmaları istenir. Şarkının ilk bölümü öğretmen tarafından söylenir ve ardından bu bölümün üstüne yapılandırılacak ritim kalıbı beden vurmali olarak öğrencilerle çalınır.

Kulaktan öğretim yöntemiyle öğrencilere kalıp tekrarlatılır. Ardından şarkının sözleri de, sözlerle uyumlu beden hareketleri kullanılarak kulaktan öğretilir.

MARTI

1. Ben bir küçük mar tı yım Uç ma yı çok se ve nim
 2. Ba zen a ce lem o lur ça bık ça bık u ça rım
 3. Ba zen yor gün o lu rum Ya vaş ya vaş u ça rım

1. Her gün ka nat ar pa rım Tüm dün ya yı ge ze rım
 2. Ka nat la rım güc lü dır Her kes le ya rı şı rım
 3. Ka nat la rım yo rul maz De niz le ri a .sa rım.

Sonuç : Öğrenciler, seslendirdikleri şarkının içinde geçen hız değişikliklerini fark eder ve şarkıya yaptıkları beden vurmali eşliği bu hız değişikliklerine uygun olarak sürdürür.

Etkinlik 2.3

Söylediği şarkıya beden vurmali ile eşlik eder

Söylediği şarkıya yaptığı beden vurmali eşlik, şarkı içinde geçen hız değişikliklerine göre uyum gösterir.

Uygulanışı

Şarkı öğrenildikten sonra, öğrencilerle baştan sona söylenir ve ritmik altyapısını hazırlamak üzere ritim yankı çalışması yapılır. Basit ritim kalıplarından oluşan bu çalışmanın ardından, yukarıda yazılı olan şarkının ritmik altyapısına ulaşıldığında üzerine şarkı eklenir.

Sonuç : Öğrencilerin bir yandan şarkı söylerken diğer yandan bu şarkı içinde geçen hız değişikliklerine uygun şekilde kendilerine beden vurmali eşlik edebilmeleri

beklenir. Şarkının yavaşlayan bölümlerinde eşlik de yavaşlarken, çabuklaşan bölümünde eşliğin de çabuklaşması , şarkı içinde ki hız değişiklikleriyle, beden vurmalı eşliğin hızının uyumlu olması beklenir.

Etkinlik 2.4

Çalgısından hafif gürlükte ve kuvvetli gürlükte ses elde eder.

Çalgısından farklı hız ve gürlüklerde ses elde eder (kuvvetli-yavaş\kuvvetli-çabuk\hafif-yavaş\hafif-çabuk)

Uygulanışı

Bu çalışmanın ardından öğrencilere çalgılar dağıtılır ve ellerindeki çalgılardan verilen yönergeye göre ses üretmeleri istenir. Yönerge;

‘Martımızın zaman zaman sesini insanlara duyurmak istediği, zaman zaman da kimseye duyurmak istemediği anlar olmaktadır. Lütfen elinizdeki çalgılarla martımızın sesini duyurmak istediği anlarda çıkardığı sesle, kimsenin onu duymasını istemediği anlarda çıkardığı sesi üretin ve bize dinletin’ şeklinde verilir. Ardından sırayla tüm öğrenciler dinlenir.

Çalışma tamamlandıktan sonra öğrencilerden çıkarılan seslerin niteliğine dair konuşmaları istenir ve seslerin gürlükleri arasındaki farkı hissedebiliyor hissedemedikleri gözlemlenir.

Bu fikir alışverişinin ardından öğrencilerden, ellerindeki çalgılardan, öğretmenin sırayla vereceği yönergelerle göre ses üretmeleri istenir. Bu yönergeler ‘kuvvetli-yavaş/kuvvetli-çabuk/hafif-yavaş ve hafif-çabuk ’ şeklinde farklı sıralarla verilir. Tüm öğrencilerin performansları dinlenir.

Sonuç : Öğrencilerin çalgılarından, öğrendikleri hız ve gürlük basamaklarına uygun (kuvvetli-yavaş/kuvvetli-çabuk/hafif-yavaş ve hafif-çabuk) sesler üretebilmelerine fırsat tanınır.

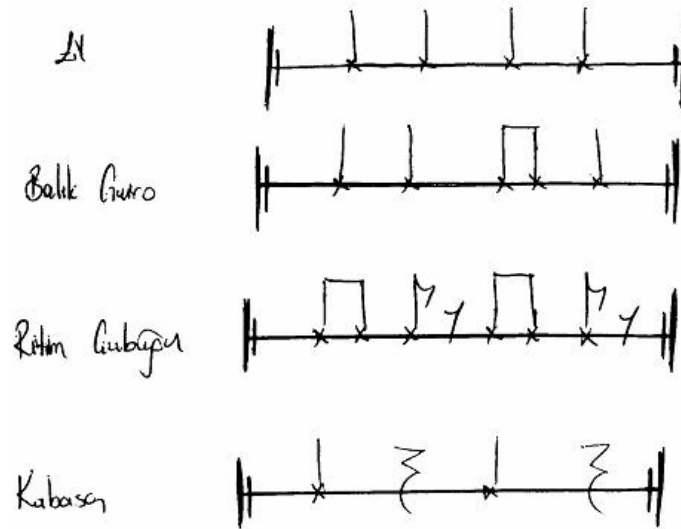
Etkinlik 2.5

Her bir öğrenci şarkının seslendirmesinde orkestra, koro ve canlandırma grubu olmak üzere bir grupta yer alır,

Sahneleme üzerine yaratıcı fikirler sunar.

Uygulanışı

Çalgılar bırakılır ve ayakta çember olunur. Şarkı (sözlerine uygun hareketleriyle) birlikte bir kez söylenir. Öğrencilerden gönüllü dört kişi seçilir. Bu dört kişiye verilen çalgılarla ritmik bir kalıp çalışılır. Çalgı grubu dışındaki öğrenciler ikili sayışmayla iki gruba ayrılır ve bu gruplardan bir tanesinin koro, diğerininse canlandırma grubu olduğu söylenir ve grupların kendi köşelerinde çalışmaları istenir. Ritim grubu da öğretmen tarafından çalıştırılır.

Her çalgı iki ölçü çaldıktan sonra, diğer çalgı eklenir.

Tüm grupların çalışmaları bittiğinde sahne düzenlerini oluşturmalarına fırsat tanınır ve yardımcı olunur, ardından bir grup şarkının hareketlerini yaparken, diğer grup şarkıyı seslendirir ve çalgı grubu da ritim eşliğini çalar.

Sonuç : Öğrencilerin yaratıcı fikirler sunabilmelerine olanak verilen bu etkinlikte koro, orkestra ya da canlandırma grubu olmak üzere herhangi bir grupta görev alan öğrencilerden, sahne düzeni, grupla uyum, canlandırma hareketleri v.b. konularda ortak kararlar alabilmeleri, grup çalışması yapabilmeleri beklenir.

Değerlendirme

2.1 numaralı etkinlikte, öğrencilerin duydukları ritimlerde ki hız değişikliklerini fark etmeleri, duydukları hız değişikliklerine göre hareket edebilmeleri hedeflenmiştir. Öğrenciler, öğretmenin verdiği ritme göre (kanat çırpışlarının ve mekan içinde ki gezintilerinin) hareketlerinin hızını ayarlayabilmişlerdir. Yönerge ‘kanat çırpamak’ olsa da öğrenciler şarkı içinde geçen hız değişikliklerine tüm bedenleriyle tepki göstermişler, tüm devinimleriyle hız değişikliklerine uyum sağlamışlardır.

2.2 numaralı etkinlikte, öğrencilerin şarkıyı öğrenmeleri ve şarkının beden vurmali eşliğini seslendirebilmeleri hedeflenmiştir. Şarkı, sözleri itibari ile canlandırılmaya uygun olduğundan kısa sürede öğrenciler tarafından öğrenilmiştir. Sözlerin hız değişikliklerini anımsatıcı olması da, şarkının beden vurmali eşliğinin öğrenilmesini kolaylaştırmıştır.

2.3 numaralı etkinlikte, öğrencilerin söyledikleri şarkıya yaptıkları beden vurmali eşliğin, şarkı içinde geçen hız değişikliklerine göre uyum sağlayabilmesi hedeflenmiştir. Başlangıçta öğretmenin yönlendirmesine ihtiyaç duyulsa da, birkaç denemeden sonra yapılan beden vurmali, şarkı içinde geçen hız değişikliklerine uyum sağlamıştır.

2.4 numaralı etkinlikte, öğrencilerin çalgılarından hafif ve kuvvetli gürlükte ses elde edebilmeleri hedeflenmiştir. Her öğrenciye birer çalgı verilerek yapılan bu çalışma öğrenciler tarafından ilgi çekici bulunmuştur ve her öğrenciye hafif ve kuvvetli gürlükte ses üretebilmesi için gereken zaman verilmiştir. Etkinlik zaman alıcı olsa da dersin genel hedefine ulaştırıcı, önemli etkinliklerden biridir. Yine aynı etkinlik içinde yer alan farklı gürlük ve hızlarda ses üretme çalışması da, tüm öğrencilerin katıldığı ve başarı gösterdiği, yalnızca iki öğrencinin desteğe ihtiyaç duyduğu, dersin genel hedefine ulaşıldığını gösteren önemli bir etkinlik olmuştur.

2.5 numaralı etkinlikte, öğrencilerin sahneleme yeteneklerini ortaya çıkarmak hedeflenmiştir. Öğrenciler görev alma ve fikir sunma boyutunda etkili olmuş, çalışmaya istekli katılmıştır. Etkinlik bu bağlamda hedefine ulaşmıştır.

DERS 3

Konu	:Şarkılarda bölümler
Hedef	:Müziklerde farklı bölümleri ayırt eder Müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür.
Araç-Gereçler	: Renkli fon kartonları
Sınıf	: Aydıntepe Şht. Erdal Eraslan İlköğretim Okulu 5/A
Süre	: 40+40+10 dk

Etkinlik 3.1

Sınıfı mekansal olarak algılar

Uygulanış

Öğrencilere ‘bülbul kafeste’ oyunu anlatılır ve oyun oynatılır.

‘İki kişi el ele tutuşarak bülbul kafesi oluşturur ve kafeslerinde bir bülbul (başka bir öğrenci) besler. Ortada kafesi olmayan ve kendine kafes arayan bir bülbul (gönüllü bir öğrenci) vardır. Diğer bülbuller farklı kafeslere gezintiye çıktığında kafessiz bülbul de boş kafeslerden birine girmeye çalışır.’

Sonuç : Öğrencilerin, dersin işleneceği mekana dair algılarının oyunla birlikte yükselmesi beklenir.

Etkinlik 3.2

Ritim çalışmalarında grupla uyum içinde hareket eder (grup dinamiğini yakalar).

Uygulanış

Oyun sonrasında oturarak çember olunur ve öncelikle ritim yankı çalışması yapılır. Ardından çember içinde kalarak öğrencilerin ellerini, yan yana zemine koymaları istenir. Ardından sağ el yavaşça yerden ayrılır ve yanındaki kişinin sabit duran sol elinin üzerine götürülür. Sonra tekrar aynı hareketle başlangıç noktasına

döner. Grup içinde ritmik bütünlük oluşana kadar, kelime ya da hecelerle desteklenir (hop, ıslık sesi çıkararak vb.) Grup içinde ritmik bütünlük oluştuğunda, üzerine ‘fış fış kayıkçı’ tekerlemesi eklenir ve ritimle birlikte grupça söylenir.

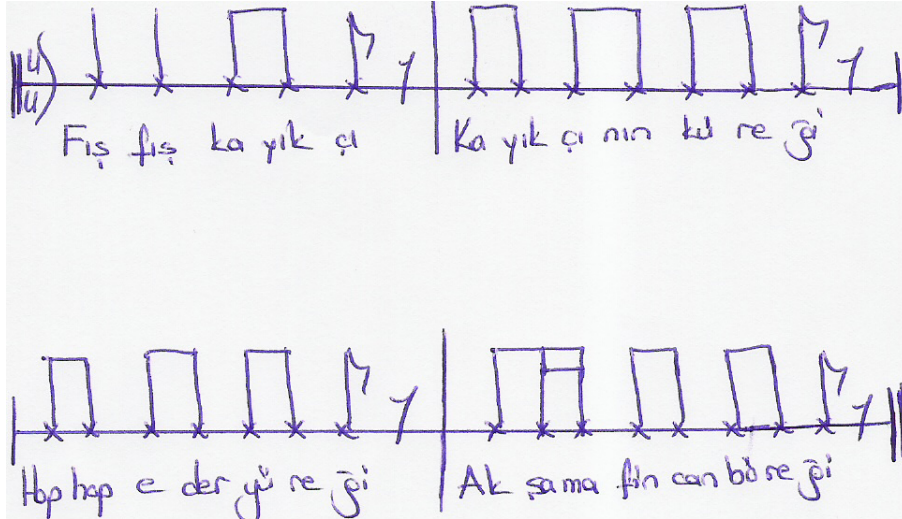
Fış fış kayıkçı

Kayıkçının küreği

Hop hop eder yüreği

Akşama fincan böreği..

Fış Fış Kayıkçı

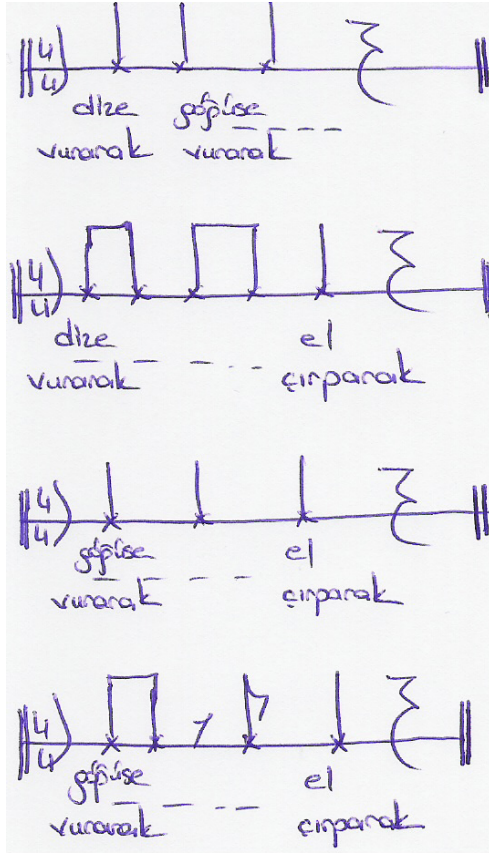
Handwritten musical notation on a staff, showing various rhythmic patterns and lyrics. The notation includes a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. The lyrics are written below the staff, often with dashed lines indicating continuation or breath marks.

Left Column:

- 1. $\frac{4}{4}$ yere vurarak
- 2. $\frac{4}{4}$ yere vurarak
- 3. $\frac{4}{4}$ yere vurarak
- 4. $\frac{4}{4}$ yere vurarak
- 5. $\frac{4}{4}$ yere vurarak
- 6. $\frac{4}{4}$ yere vurarak
- 7. $\frac{4}{4}$ yere el vurarak
- 8. $\frac{4}{4}$ yere el vurarak
- 9. $\frac{4}{4}$ yere vurarak
- 10. $\frac{4}{4}$ yere vurarak

Right Column:

- 1. $\frac{4}{4}$ yere dize vurarak
- 2. $\frac{4}{4}$ yere dize vurarak
- 3. $\frac{4}{4}$ yere vurarak
- 4. $\frac{4}{4}$ yere dize vurarak
- 5. $\frac{4}{4}$ yere dize vurarak
- 6. $\frac{4}{4}$ yere dize vurarak
- 7. $\frac{4}{4}$ dize vurarak
- 8. $\frac{4}{4}$ dize vurarak
- 9. $\frac{4}{4}$ dize vurarak
- 10. $\frac{4}{4}$ dize vurarak

Sonuç : Öğrencilerin grupta uyum içinde, ritmik bütünlüğü bozmadan tekerlemeye beden vurmalı eşlik edebilmeleri beklenir. Bu çalışma, öğrencilerin yapacakları tüm çalışmalarda ki müzikal uyumun bir parçası olabilme yetilerini güçlendirmeye yönelik, sık tekrarlanabilecek, etkili bir çalışmadır.

Etkinlik 3.3

‘Denizciler’ şarkısını A ve B bölümleri olmak üzere seslendirir.

Uygulanış

Ayakta çember olunur ve daha önceden tahtaya yapıştırılmış olan, ‘Denizciler’ adlı şarkı (bölümleri fark ettirilecek şekilde iki renk karton üzerine yazılı) öğretmenin yönlendirmeleriyle (yankı yöntemi kullanılarak) söylenir. Şarkı önce ‘B’ ardından ‘A’ bölümü olmak üzere çalıştırılır. Şarkı öğretilirken öğrencilerden alkışla eşlik etmeleri istenir. Alkışla eşlik ederken cümle başlarında sağa ve sola salınmaları istenir.

Öğretmen şarkının 'A' bölümlerini sözlere uygun canlandırmalarla birer kez seslendirir, ardından tüm öğrenciler öğretmeni taklit ederek şarkının 'A' bölümlerini tekrarlar ve 'B' bölümlerinde şarkı sınıfça söylenir.

Sonuç : Öğrencilerin, 'Denizciler' adlı şarkıyı A ve B bölümlerini fark ederek, sözlere uygun canlandırmalarla seslendirebilmeleri beklenir.

Denizciler

Beste-Söz: Anonim

A F C C7

1. Kal - kın tay - fa-lar Yük - sek

F F gm C

dal - galar Ge - mi yal - pa-lar kap - tan

B F C

ça - ba - lar Hay - di Cum - pa-ra-lel - li hey ya hey Hay - di

C7 F F C

Cum - pa-ra-lel - li hey ya hey Hay - di Cum - pa-ra-lel - li hey ya hey Hay - di

C7 F

Cum - pa-ra-lel - li hey ya hey

2.

A Gemimiz limanda, çapamız sularda,
Bağlarımız ipleri, toplarız yelkeni.

B Haydi cumparelelli...

3.

A Merhaba evimiz, işte döndük biz,
Şarkı söyleyip, dans eder güleriz.

B Haydi cumparelelli...

Etkinlik 3.4

Şarkı sözlerine uygun canlandırmaları yapar

Uygulanış

Dörderli sayışarak sınıf dört gruba ayrılır. Her öğrenciye daha önceden kesilmiş küçük dikdörtgen şeklinde kartonlar verilir ve bu kartonları kayık şeklinde katlamaları sağlanır ve her öğrencinin birer kayığı olur. Ardından bu kayıkları yerleştirebilecekleri denizler (mavi kartonlar) gruplara verilir ve gemilerini denizlerinde yüzdürmeleri istenir. Fırtınalı bir denizi, durgun bir denizi ve hafif rüzgarlı bir denizi göstermeleri istenir.

Sonuç : Öğrencilerden, şarkı sözlerini, canlandırmalarla destekleyerek kısa sürede öğrenmeleri beklenir. Bu sayede bir sonra ki aşamada, şarkının bölümlerini fark edebilmelerinin kolaylaşacağı düşünülmektedir.

Etkinlik 3.5

Şarkıların farklı bölümlerini dansa dönüştürür.

Uygulanış

Öğrencilerden gemilerini denizin üzerine bırakmaları istenir. Öğretmen şarkının ‘A’ bölümlerini söylerken gemilerini denizde yüzdürmeleri ve ikinci tekrarda söylemeleri, ‘B’ bölümlerinde ise ayağa kalkıp, denizlerinin etrafında el çırparak dönüp şarkıya eşlik etmeleri istenir.

Bu çalışmanın ardından gruplardan şarkının ‘B’ bölümünü seslendirirken uygulamaları için farklı bir dans oluşturmaları ve sergilemeleri istenir. Çalışmaları için gerekli süre verilir. Çalışma bittiğinde tüm gruplar aynı anda şarkıyı söyler ve ‘B’ bölümünde kendi dansını sergiler.

Sonuç : Öğrencilerden, öğrendikleri şarkının bölümlerini fark edebilmeleri ve içselleştirebilmeleri için, bu bölümleri dansa dönüştürmeleri beklenir. İlk aşamada

öğretmenin yönergesiyle yapılan bu çalışma ikinci aşamada öğrencilerin yaratıcılıklarına bırakılır ve buldukları dansları sergileme fırsatı verilir.

Değerlendirme

3.1 numaralı etkinlikte, öğrencilerin sınıfı mekansal olarak algılamaları hedeflenmiştir. Oyun öğrenciler tarafından ilgi çekici bulunduğundan, her öğrenci istekle katılmıştır. Oyun öğrencilerin mekana ve derse ısınmaları, ilgilerinin toplanması bakımından etkili olmuştur.

3.2 numaralı etkinlikte, öğrencilerin ritim çalışmalarında grupla uyum içinde hareket etmeleri hedeflenmiştir. Başta küçük aksaklıklar, uyum sağlamakta zorlanan öğrenciler olsa da kısa süre içinde öğrencilerin tamamına yakını ritmik bütünlüğe uyum sağlamıştır.

3.3 numaralı etkinlikte, Öğrencilerin ‘Denizciler’ şarkısını A ve B bölümleri olmak üzere seslendirebilmeleri hedeflenmiştir. Şarkı, bölümlerine ayrılarak öğretilmiştir ve bu da öğrencilerin şarkıyı daha kısa sürede öğrenmelerini sağlamıştır.

3.4 numaralı etkinlikte, öğrencilerin şarkı sözlerini kalıcı hale getirebilmeleri ve şarkının bölümlerini daha etkili anlayabilmeleri için materyal kullanarak canlandırma yapmalarına fırsat tanınmıştır. Öğrencilerin ilgi çekici ve eğlenceli buldukları bu etkinlik sayesinde, şarkı sözleri çok daha akılda kalıcı olurken, şarkının bölümleri de belirgin bir şekilde hissettirilmiştir.

3.5 numaralı etkinlikte öğrencilerin, ‘Denizciler’ adlı şarkının farklı bölümlerini dansa dönüştürebilmeleri hedeflenmiştir. İlk olarak öğretmenin yönergesiyle yapılan bu çalışma, ardından öğrencilerin yaratıcılıklarına bırakılmıştır. Öğrencilerin çok eğlenceli bulduğu bu çalışma, faydalı bir yaratma alanı oluşturmuştur. Bu etkinlik sayesinde öğrenciler şarkının A ve B bölümlerini tam olarak ayırt edebilmişler ve dansa dönüştürebilmişlerdir.

*Bu ders etkinliği Onur EROL ve Katja Ojala Koçak’ ın ‘Karamela Sepeti’ adlı kitabının ‘Denizciler’ adlı ders planından esinlenerek hazırlanmıştır.

DERS 4

- Konu** : Notaların süre değerleri
- Hedef** : Dörtlük notaların süre değerlerini bilir,
Sekizlik notaların süre değerlerini bilir,
İkilik notaların süre değerlerini bilir,
Dörtlük sus süre değerini bilir.

Araç-Gereçler :Orff çalgıları, nota kartları(Kartlar: mavi renk kartonlar üzerine dörtlük nota, yeşil renk kartonlar üzerine sekizlik nota, sarı renk kartonlar üzerine ikilik nota ve kahverengi kartonlar üzerine dörtlük suslar çizilerek hazırlanır.)

- Sınıf** : Aydıntepe Şht. Erdal Eraslan İlköğretim Okulu 5/A
- Süre** : 40+40+10 dk

Etkinlik 4.1

Grupla birlikte dersin işleneceği mekanı algılar

Uygulanış

Öğrencilerle çember olunur ve heykel oyunundan bahsedilir.

‘Bizim bir müzemiz ve bu müzede birçok heykelimiz var. Ancak bu heykellerin görüntüsünü değiştirmek isteyen haylaz birileri de var. Tabii ki buna izin vermeyip, değiştirilen tüm heykelleri eski haline çevirecek bir bekçimiz de..’

Oyun için bir bekçi, bir haylaz seçilir (bu seçim ‘o piti piti’ tekerlemesi ile yapılır) ve diğerlerinden de heykel olmaları istenir. Oyun başlatılır ve ilerleyen dakikalarda bekçi ve haylaz sayısı arttırılır.

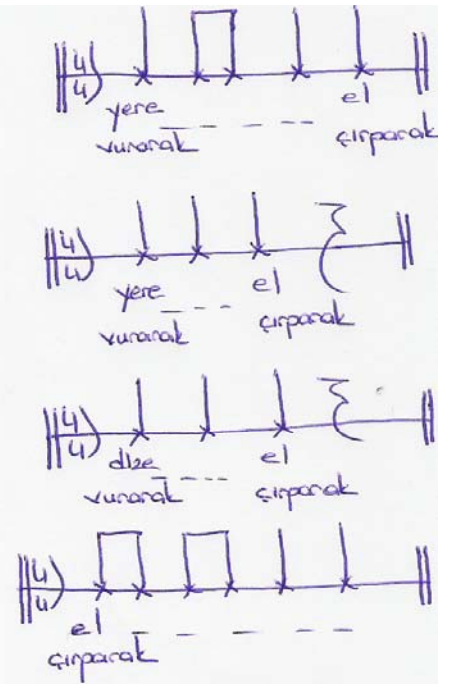
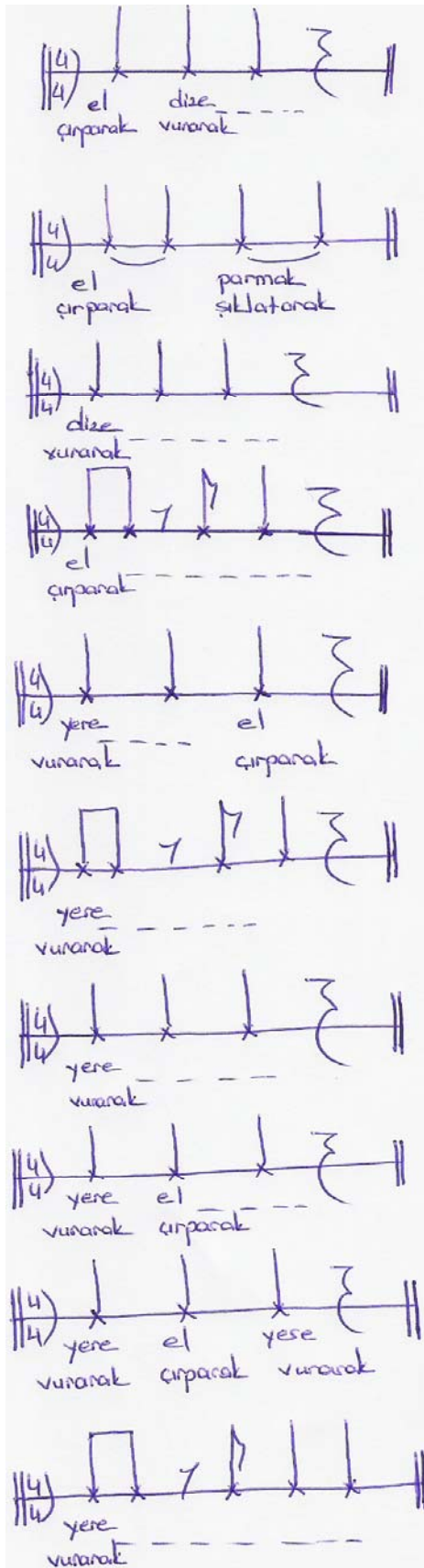
Sonuç : Öğrenciler oyunla birlikte eğlenirken, dersin işleneceği mekanı sınıf arkadaşlarıyla birlikte algılar ve uyum sağlar.

Etkinlik 4.2

Ritim çalışmalarında grupla uyum içinde çalışır,
Ritmik bütünlüğü korur.

Uygulanış

Öğrencilerden oturarak bir çember oluşturmaları istenir. İlk olarak öğrencilerle ritim yankı çalışması yapılır(Öğretmen başlangıçta basit olan ve gitgide karmaşılaşan ritimler verir. Gerek el çırparak gerekse bedenini ve zemini kullanarak verdiği ritimleri öğrenciler tekrarlar, çalışma tekrarlar şeklinde sürer). Mekanın zemininin de kullanılarak yapıldığı bu çalışmanın ardından, aynı çember içinde kalarak öğrencilerin ellerini, yan yana zemine koymaları istenir. Ardından sağ el yavaşça yerden ayrılır ve yanındaki kişinin sabit duran sol elinin üzerine götürülür. Sonra tekrar aynı hareketle başlangıç noktasına döner. Grup içinde ritmik bütünlük oluşana kadar, kelime ya da hecelerle desteklenerek (hop, ısıklık sesi çıkararak vb.) çalışma devam eder. Grup içinde ritmik bir bütünlük oluştuğunda, üzerine ‘karamela sepeti tekerlemesi’ eklenir ve ritimle birlikte grupça söylenir.

Karamelâ Sepeti

Söz: Anonim

O pi - ti pi - ti ka - ra - me - lâ se - pe - ti

te - ra - zi lâs - tik jim - nas - tik

Biz si - ze gel - dik bit - len - dik

ha - ma - ma git - tik te - miz - len - dik

tik tik tik der - si - miz ma - te - ma - tik

ög - ret - men o - to - ma - tik tik tik tik

Sonuç : Öğrencilerin grupla uyum içinde, ritmik bütünlüğü bozmadan tekerlemeye beden vurmalı eşlik edebilmeleri beklenir. Bu çalışma, öğrencilerin yapacakları tüm çalışmalarda ki müzikal uyumun bir parçası olabilme yetilerini güçlendirmeye yöneliktir.

Etkinlik 4.3

‘Bingöl Halayı’ adlı şarkının melodisini farklı kelime ya da hecelerle söyler

‘Bingöl Halayı’ adlı şarkının melodisine ritim eşliği yapar.

‘Bingöl Halayı’ adlı şarkıyı sözleriyle seslendirir.

Uygulanış

Tekerlemeyeyle tekrar edilen ritim çalışması aynı şekilde bu kez ‘Bingöl Halayı’ türküsünün melodisi (pim-pam-pom heceleri ile) kullanılarak tekrarlanır. Önce öğretmen tarafından seslendirilen melodi, sınıfça tekrar edilir. Aynı anda ritim devam eder.

Bingöl Halayı

Canlı Halk türküsü

Bin göl dört dağ i çin de	De ri loy de ri loy des ta ne
Dört ya nı bağ i çin de	De ri loy de ri loy des ta ne
Kim so rar sa Bin gö lü	De ri loy de ri loy des ta ne
Sev di ğim var i çim de	De ri loy de ri loy des ta ne

Çalışmanın ardından öğrencilerin, öğretmenin çalacağı flüt eşliğinde ritme devam etmeleri istenir. Öğretmen türkünün melodisini blok flütle çalar ve öğrenciler ritimle eşliklerini sürdürür. Çalışma birkaç kez tekrarlanır ve bitirilir.

Öğrencilere, yankı yöntemiyle, şarkı bir kez söylenir. Ardından bir önceki çalışmada yaptıkları ritim çalışmasını tekrar ederek, şarkıyı bu ritimle seslendirmeleri sağlanır.

Öğrenciler yapabilir hale geldiğinde, öğretmen blok flütle melodiyi çalar ve gruba eşlik eder.

Sonuç : Öğrenciler bu etkinlikle birlikte, öncelikle ‘Bingöl Halayı’ adlı türkünün melodisini (türkü sözlerini öğrenmeden) hafızalarına yerleştirirler. Eş zamanlı olarak kendilerine ritim eşliği yapmaları da, şarkının melodisinin akıllarında kalıcılığını güçlendirir. Bu aşamanın ardından öğrenciler şarkı sözlerini öğrenmeye hazır hale gelir ve yine ritim eşliğiyle birlikte şarkı sözleri öğrenilir.

Etkinlik 4.4

- Dörtlük, nota şeklini tanır
- Sekizlik nota şeklini tanır
- İkilik nota şeklini tanır
- Dörtlük sus şeklini tanır
- Dörtlük, nota süre değerini hisseder
- Sekizlik nota süre değerini hisseder
- İkilik nota süre değerini hisseder
- Dörtlük sus süre değerini hisseder

Uygulanış

Önceden hazırlanmış olan nota kartları mekan içine dizilir. Farklı renklerde hazırlanmış bu kartlar sırayla;

- Mavi renk-dörtlük nota
- Yeşil renk-sekizlik nota
- Sarı renk-ikilik nota

Kahverengi-dörtlük sus, şeklindedir. Her bir nota kartından, sınıf eninde bir yol oluşturulabilecek sayıda vardır ve kartlar (aynı kartlar yan yana gelecek şekilde) birbirine paralel olarak sınıf içine yerleştirilir. Kartlar arasında kalan boşluk ritim yolu olarak kullanılır.

Öğrencilere, birçok vagondan oluşan bir tren olduğumuzdan bahsedilir ve yerlerdeki kartları göstererek, dört yolumuzun olduğundan ve bu yollardan geçerken makinistin yaptıklarını yapmamız gerektiğinden bahsedilir. (makinist öğretmendir)

İlk yoldan geçerken öğretmen ‘bum’ hecesini kullanarak dörtlük nota süre değerini hissettirir.

İkinci yoldan geçerken ‘çık’ hecesini kullanarak sekizlik nota süre değerini hissettirir.

Üçüncü yoldan geçerken ‘ta’ hecesini kullanarak ikilik nota süre değerini hissettirir.

Dördüncü yoldan geçerken ‘şşşt’ sesiyle dörtlük sus süre değeri hissettirilir.

Sonuç : Öğrenciler bu etkinlikle birlikte öncelikli olarak ‘dörtlük, sekizlik, ikilik nota ve dörtlük sus’ süre değerlerini ve bu süre değerlerinin birbirlerinden farklarını hissederler. Aynı zamanda bu notaların süre değerlerini ifade eden şekillerini de tanırlar.

Etkinlik 4.5

Kendi ritmini verirken, diğer ritimleri de eş zamanlı olarak duyar

Uygulanış

Tüm yollar geçildikten sonra, yol üzerindeki sesler hatırlanır ve ardından tekrar yola çıkılması istenir ancak bu kez vagonlar birbirini beklemeden ilerler ve vagon hangi yoldaysa onun sesini verir.

Çalışma bittikten sonra tüm öğrencilerden vagonu bozmadan kartların yanına dizilmeleri istenir. Yollarda seslendirdikleri nota kartlarının süre değerleri üzerine konuşulur.

Sonuç : Öğrenciler takip ettikleri yol üzerinde hangi nota süre değerini ifade eden kart varsa, bu nota süre değerine uygun seslerle (bum, çık, taa, şşşt) yürür. Bunu yaparken, hem nota süre değerlerine dair şekillerin öğrenilmesi pekişir, hem de aynı anda diğer gruplardan gelecek farklı nota süre değerlerine uygun sesleri duyar ve grupla uyum çabası içinde olur. Çoksesli duyabilme ve ritmik bütünlüğün bir parçası olabilme yetilerini desteklemek amaçlı bir çalışmadır.

Etkinlik 4.6

Çalgısıyla kendi ritmini verirken, diğer ritimleri de eş zamanlı olarak duyar.

Uygulanış

Öğrencilere ritim çalgıları dağıtılır ve gezinecekleri yolda ki sesleri bir yandan seslendirerek diğer yandan çalgılarıyla eşlik etmeleri istenir. Bu çalışmada da herkes kendi yolu üzerindeki ritmi verir.

Sonuç : Öğrenciler bu defa, çalgılarıyla takip ettikleri yol üzerinde hangi nota süre değerini ifade eden kart varsa, bu nota süre değerine uygun seslerle (bum, çık, taa, şşşt) yürür. Bir önceki çalışmada olduğu gibi, bunu yaparken, hem nota süre değerlerine dair şekillerin öğrenilmesi pekişir, hem de aynı anda diğer gruplardan gelecek farklı nota süre değerlerine uygun çalgı seslerini duyar ve grupla uyum çabası içinde olur. Yine, çoksesli duyabilme ve ritmik bütünlüğün bir parçası olabilme yetilerini desteklemek amaçlı bir çalışmadır.

Etkinlik 4.7

‘İkilik dörtlük, sekizlik, süre değerli nota ve dörtlük sus’ kullanarak, kendi ritim kalıbını oluşturur

‘İkilik dörtlük, sekizlik, süre değerli nota ve dörtlük sus’ kullanarak oluşturduğu ritim kalıbını seslendirir.

Uygulanış

Öğrenciler üçerli sayışarak üç gruba ayrılır. Her gruba üzerlerine ritim kartlarını yerleştirebilecekleri zemin kartları verilir. (Bu kartlar bir anlamda dizek işlevi görür) Ardından yol oluştururken kullandığımız nota kartları,(içinde her süre değerinden kart ve dörtlük sus olmak şartı ile) her gruba eşit sayıda dağıtılır.

Verilen kartlarla kendi ritim yollarını oluşturmaları ve oluşturdukları bu yolu seslendirmeleri istenir. Çalışmaları için gereken süre verilir. Her grubun etkinliği sırayla izlenir.

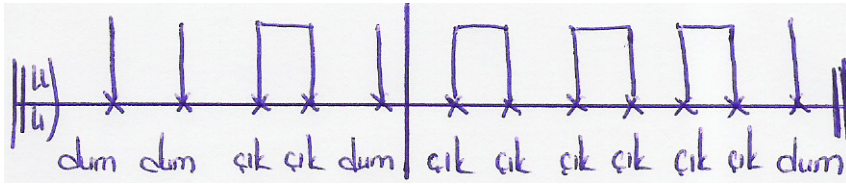
Sonuç : Öğrenciler bu etkinlikte birlikte, öğrenmiş oldukları ‘dörtlük sus, ikilik, dörtlük, sekizlik süre değerli notalarla’ kendilerine ait bir ritim kalıbı oluşturma fırsatı yakalarlar. Oluşturdukları bu kalıbı, birlikte çalıştığı grupla seslendirirler ve hem kendi gruplarını hem de diğer grupları izleme olanakları olur. Bu anlamda önemli bir paylaşım alanı oluşur.

Etkinlik 4.8

Öğrendiği türküye belirli bir ritim kalıbıyla eşlik eder.

Uygulanış

Gruplar izlendikten sonra öğretmen bir ritim kalıbı oluşturur ve bu kalıbı öğrencilere tekrarlatır. Öğrenciler ritmi seslendirebilir olduklarında öğretmen ‘Bingöl Halayı’ türküsünü blok flütle çalar.

Sonuç : Öğrenciler, dersin başında öğrenmiş oldukları türküye, ders içinde öğrendikleri (‘dörtlük sus, ikilik nota, dörtlük nota, sekizlik notalarla’) öğretmen tarafından oluşturulmuş ritim kalıbını seslendirerek eşlik ederler. Bu sayede hem notaların süre değerlerine ilişkin çalışmış olurken hem de bunu müzikal bir etkinliğin içinde kullanmış, pekiştirmiş olurlar.

Değerlendirme

4.1 numaralı etkinlikte, öğrencilerin dersin işleneceği mekanı algılamaları hedeflenmiştir. Oyun süreci içinde hareket halinde olmaları, oyun kuralları gereği sürekli dikkatlerinin yüksek olmak zorunda olması, öğrencilerin sınıfa, birbirlerine ve derse uyum sağlama sürecini hızlandırmıştır.

4.2 numaralı etkinlikte, öğrencilerin yapılan ritim çalışmalarında grupta uyum içinde olabilmeleri ve ritmik bütünlüğü koruyabilmeleri hedeflenmiştir. Daha önce yapılan ders etkinliklerinde de sık sık tekrarlanan bu çalışma, öğrencilerin kolaylıkla uyum sağlayabildiği, ritmik bütünlüğü kısa sürede yakalayabildiği bir çalışma olmuştur. Bu çalışma öğrencilerin toplu söyleme ya da eşlik etme gibi etkinliklerde daha başarılı olmalarını sağlamıştır.

4.3 numaralı etkinlikte, ‘Bingöl Halayı’ adlı şarkının melodisini farklı kelime ya da hecelerle söyleyebilmeleri, türkünün melodisine ritim eşliği yapabilmeleri ve türküyü sözleriyle seslendirebilmeleri hedeflenmiştir. İlk olarak türkünün melodisini öğrenmeleri için türkünün sözleri söylenmeden farklı heceler ya da kelimeler kullanarak melodi seslendirilmiştir. Öğrenciler zorluk çekmeden seslendirimi yapabilmişlerdir. Yine bu çalışma içinde eş zamanlı olarak melodiye ritim eşliği yapılmıştır. Melodi böylelikle ritim eşliği ile daha akılda kalıcı olmuştur. Ayrıca bu çalışmanın grupta yapılması, öğrencilerin grup içinde ritmik bütünlüğün bir parçası olabilme yetilerini desteklemiştir. Öğrencilerin zevk alarak katıldığı etkinliklerden biri olmuştur.

4.4 numaralı etkinlikte, öğrencilerin ikilik, dörtlük, sekizlik nota ve dörtlük sus şeklini tanımaları ve bu notaların süre değerlerini hissetmeleri hedeflenmiştir. Oyunlaştırılmış bu etkinlikle öğrenciler öncelikli olarak ‘dörtlük, sekizlik, ikilik nota ve dörtlük sus’ süre değerlerini ve bu süre değerlerinin birbirlerinden farklarını hissetmişlerdir. Aynı zamanda oyun içinde takip ettikleri yol üzerinde sırayla tüm nota kartlarını görmeleri de, bu notaların süre değerlerini ifade eden şekillerinin,

akıllarında kalmasına yardımcı olmuştur. Öğrenciler çalışmaya zevkle katılmış ve etkinlik sürecinde başarılı olmuşlardır.

4.5 numaralı etkinlikte, öğrencilerin kendi ritimlerini verirken, diğer ritimleri de eş zamanlı olarak duyabilmeleri hedeflenmiştir. Öğrenciler, takip ettikleri yol üzerinde hangi nota süre değerini ifade eden kart varsa, bu nota süre değerine uygun seslerle (bum, çık, taa, şşşt) yürümüşlerdir. Bunu yaparken, hem nota süre değerlerine dair şekillerin öğrenilmesi pekişmiş, hem de aynı anda diğer gruplardan gelen farklı nota süre değerlerine uygun sesleri duymuşlardır. Çoksesli duyabilme ve ritmik bütünlüğün bir parçası olabilme yetilerini desteklemek amaçlı yapılan bu çalışma, tüm öğrencilerin katıldığı, zevkli bir çalışma olmuştur. Öğrencilerin başlangıca göre zamanla daha başarılı oldukları göz önünde bulundurulursa, çoksesli duyabilme ve çoksesliliğin bir parçası olabilmeye dair çalışmaların artırılmasıyla daha iyi sonuçlar elde edilebileceği ortaya çıkmıştır.

4.6 numaralı etkinlikte, öğrencilerin çalgılarıyla, kendi ritimlerini verirken, diğer ritimleri de eş zamanlı olarak duyabilmeleri hedeflenmiştir. Etkinlik çoksesli duymalarını ve çoksesliliğin parçası olabilmelerini sağlamıştır. Ancak bir önceki çalışmadan farkı, bu defa müziği çalgılarıyla oluşturmalarıdır. Çalgı deneyimi öğrenciler için oldukça etkileyici ve heyecan verici olmuştur. Başta uyumsuz vuruşlar gelse de, kısa süre içinde grup, ritmik bir bütünlük kazanabilmeyi başarmıştır.

4.7 numaralı etkinlikte, öğrencilerin ‘ikilik dörtlük, sekizlik, süre değerli nota ve dörtlük sus’ kullanarak, kendi ritim kalıplarını oluşturabilmeleri ve oluşturdukları bu ritim kalıplarını seslendirebilmeleri hedeflenmiştir. Öğrencilere yaratma alanı tanınan bu çalışmada yine tüm öğrenciler görev almıştır. Eğlenceli geçen yaratma sürecinin ardından ürünlerin sergilenmesi (seslendirimlerin sınıfça dinlenmesi) öğrenciler için teşvik edici olmuştur. Çalışma esnasında gruplarda, notaların süre değerlerinin seslendirimine ilişkin bazı eksiklikler gözlemlenmiştir. Öğretmenin desteği ile eksiklikler tamamlanmıştır. Çalışma sonunda her gruptan başarılı denebilecek ürünler gelmiştir.

4.8 numaralı etkinlikte, öğrencilerden öğrendikleri türküye, belirli bir ritim kalıbıyla eşlik edebilmeleri hedeflenmiştir. Bu çalışmada öğrenciler hiçbir zorluk yaşamamışlardır, rahatlıkla tüm öğrenciler türküye, ritmik eşlik edebilmişlerdir. Bu da öğrencilerin öğrendiklerini müziğin bir parçası haline getirebildiklerini göstermiştir.

DERS 5

Konu : Ritim oluşturalım

Hedef : Müziklere kendi oluşturduğu ritim kalıbıyla eşlik eder

Araç-Gereçler : Basit ritim çalgıları, Nota kartları(Kartlar: mavi renk kartonlar üzerine dörtlük nota, yeşil renk kartonlar üzerine sekizlik nota, sarı renk kartonlar üzerine ikilik nota ve kahverengi kartonlar üzerine dörtlük suslar çizilerek hazırlanır.)

Sınıf : Aydıntepe şht. Erdal Eraslan İlköğretim Okulu 5/A

Süre : 40+40+10 dk

Etkinlik 5.1

Kendisini grupla ders işlemeye hazır hisseder

Uygulanış

Öğrencilerden çember şeklinde oturmaları istenir. Basit bir ritim kalıbı seçilir ve beden vurmalarıyla seslendirilir. Ardından öğrenciler sırayla sayışarak kendine bir rakam alır. Her öğrenci kendine ait rakamı aklında tutar ve beden vurmaları olarak seçilen ritim kalıbı çalınmaya başlanır. Her bir kalıbın seslendirimi bittiğinde kişi önce kendi rakamını ardından da grup içinden başka bir öğrencinin rakamını söyler. Rakamı söylenen öğrenci aynı şekilde, önce kendi rakamını ardından gruptan farklı bir öğrencinin rakamını söyler ve sıra ‘rakamı söylenen öğrenciye geçer.’ Oyun içinde sıra kendine gelen öğrenci geç kalırsa ya da önceden oyundan çıkan bir öğrencinin rakamını söylerse, oyun dışı kalır.

Sonuç : Öğrencilerin, oyunla birlikte dikkatlerinin çekilmesi, böylelikle derse hazır hale gelmeleri beklenir.

Etkinlik 5.2

Duyduğu ritmin yazılı notalarını takip eder,

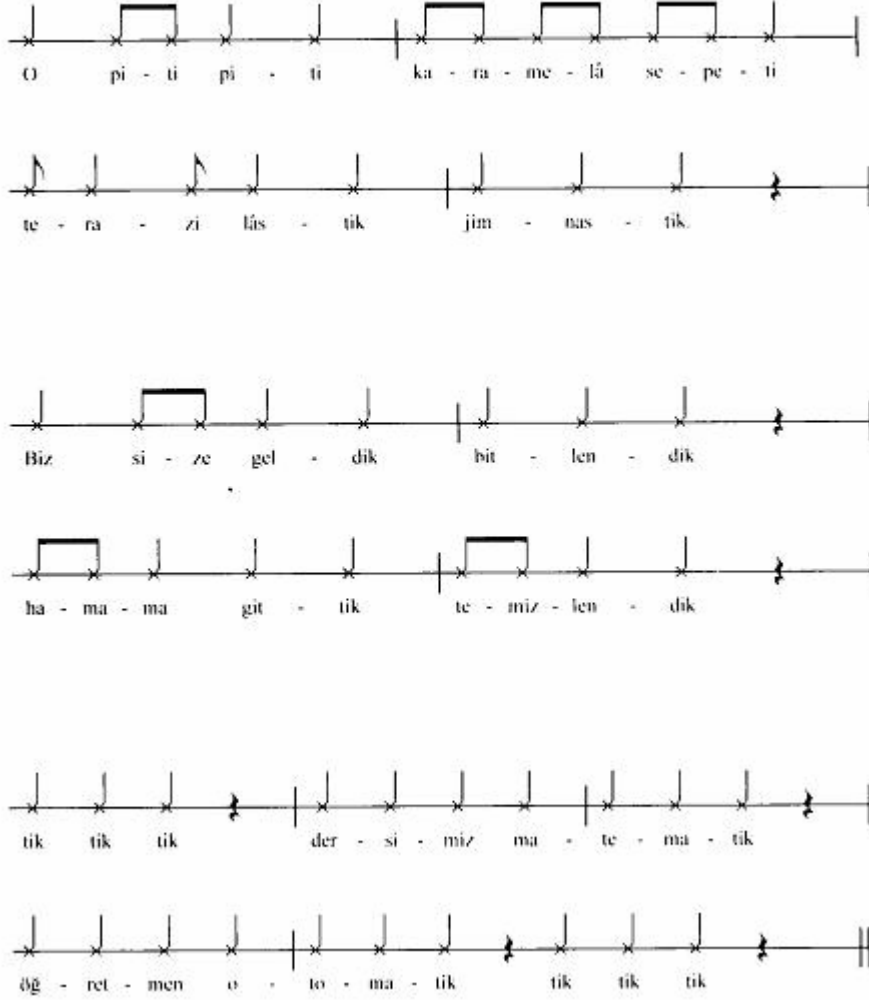
Uygulanış

Ritmik notasyonu ölçüler halinde yazılmış olan nota kartları (Kartlar: mavi renk kartonlar üzerine dörtlük nota, yeşil renk kartonlar üzerine sekizlik nota, sarı renk kartonlar üzerine ikilik nota ve kahverengi kartonlar üzerine dörtlük suslar çizilerek hazırlanmıştır) zemine serilir ve öğretmen notaları takip ederek (adımlayarak) daha önce öğrendikleri seslendirimlerle bir kez seslendirir. (‘bum’ hecesini kullanarak dörtlük nota süre değerini hissettirir, ‘çık’ hecesini kullanarak sekizlik nota süre değerini hissettirir, ‘ta’ hecesini kullanarak ikilik nota süre değerini hissettirir, ‘şşşt’ sesiyle dörtlük sus süre değeri hissettirilir)

Ardından tüm öğrenciler aynı çalışmayı tekrarlar. Öğretmen seslendirdikleri ritmin onlara bir şey hatırlatıp hatırlatmadığını sorar. Ardından notaların altına tekerlemenin sözleri yazılır ve öğrencilerle seslendirilir. Seslendirme yapılırken bir yandan notalar adımlanarak takip edilir.

Karamelâ Sepeti

Söz: Anonim

Ardından tüm öğrenciler kartların karşısına dizilir ve tekerlemeyi önce sözleriyle ardından daha önce öğrendikleri seslendirimlerle seslendirir(dum-çıkı-taa-şşşt). Seslendirim başarıyla sonuçlanana kadar çalışma devam eder.

Sonuç : Öğrencilerin, duydukları tekerlemenin kartonlara yazılı ritmini takip edebilmeleri beklenir.

Etkinlik 5.3

Ritim çalışmalarında grupla uyum içinde çalışır,
Ritmik bütünlüğü korur.

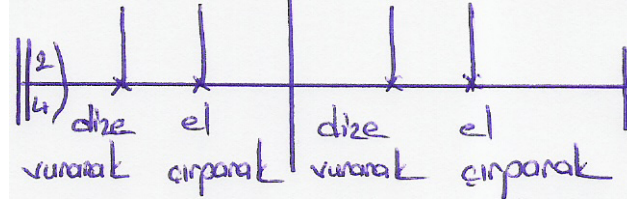
Uygulanış

Öğrenciler çember şekline oturur ve ritim yankı çalışması yapılır. Çalışma ‘karamela sepeti’ tekerlemesinin basit beden vurmali ritmi ile tamamlanır ve bir yandan bu ritim çalınırken bir yandan tekerleme tekrarlanır.

Handwritten musical notation on a five-line staff, featuring various rhythmic patterns and notes. The notation includes a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 4/4. The piece is divided into measures by vertical bar lines. The notes are primarily eighth and sixteenth notes, often beamed together. The notation is accompanied by handwritten labels in Turkish, indicating the type of rhythm or note value used in each measure.

The labels and their corresponding measures are as follows:

- Measure 1: *dize vurarak*
- Measure 2: *dize vurarak*
- Measure 3: *dize el*
- Measure 4: *vurarak cıparak*
- Measure 5: *dize vurarak*
- Measure 6: *dize vurarak*
- Measure 7: *dize el cıparak*
- Measure 8: *dize vurarak*
- Measure 9: *el göpüce cıparak vurarak*
- Measure 10: *dize göpüce dize vurarak*
- Measure 11: *dize el cıparak*
- Measure 12: *dize el vurarak cıparak vurarak cıparak*

Sonuç : Öğrencilerin grupla uyum içinde, ritmik bütünlüğü bozmadan tekerlemeye beden vurmali eşlik edebilmeleri beklenir. Bu çalışma, daha önceki derslerde de yapılmış olan, öğrencilerin yapacakları tüm çalışmalarda ki müzikal uyumun bir parçası olabilme yetilerini güçlendirmeye yöneliktir.

Etkinlik 5.4

Yazılı bir ritim kalıbının, öğrendiği tekerlemenin hangi söz öbeğine ait olduğunu anlar.

Uygulanış

Tekerleme beden vurmali ile seslendirilmeye devam ederken ‘terazi lastik jimnastik’ dedikten sonra her öğrencinin oturduğu yerden bir sağına kayması istenir. Her bir yer değişikliğinin ardından öğretmen daha önceden hazırladığı ritim kartlarından oluşan tekerleme ölçülerini grubun ortasına koyar. Öğrencilerden, gördükleri ritim kalıbının, tekerlemenin hangi bölümüne ait olduğunu tahmin etmeleri istenir.

Sonuç : Öğrencilere, daha önceden öğrenmiş oldukları ‘Karamela Sepeti’ adlı tekerlemenin farklı söz öbekleri, notalarıyla gösterilir. Altında sözlerin yazılı olmadığı bu ritim kalıplarını seslendirebilmeleri ve tekerlemenin hangi cümlesine ait olduğunu tahmin edebilmeleri beklenir. Bu çalışma ile birlikte öğrenmiş oldukları nota süre değerlerini bir kez daha hatırlamış olurlar.

Etkinlik 5.5

Dağarcığında ki tekerlemelerden de yararlanarak, kendisine ait bir tekerleme yazar.

Uygulanış

Öğrencilerden dörderli sayışmaları istenir ve dört grup oluştururlar. Gruplar kendilerine bir çalışma alanı oluştururlar ve her bir gruba kendi tekerlemelerini yazmaları için kartlar verilir. Bu tekerlemelerin daha önceden bildikleri ya da kendilerinin oluşturacağı tekerlemeler olabileceği belirtilir ve çalışmaları için gereken süre verilir. Çalışma sonunda her grubun tekerlemesi dinlenir.

Sonuç : Öğrencilerin, kelime dağarcıklarından ve daha önce öğrenmiş oldukları tekerlemelerden yararlanabilmeleri ve kendilerine ait bir tekerleme oluşturabilmeleri beklenir. Bu sayede kendi oluşturacakları ritimlerle, kendi tekerlemelerine eşlik edebilme olanakları olacaktır. Öğrencilerin yaratıcı düşünmelerine yönelik bir çalışma olması beklenmektedir.

Etkinlik 5.6

Söylenen tekerlemeye, oluşturduğu ritim kalıbıyla eşlik eder.

Uygulanış

Öğrencilere daha önceden hazırlanmış olan nota kartları dağıtılır.(ikilik nota-dörtlük nota-sekizlik nota-dörtlük sus). Bu kartlarla, gruplarının tekerlemelerine, ritim eşlikleri oluşturmaları istenir. Çalışmaları için yeterli süre verilir ve tüm grupların ritim eşlikleri tekerlemeler seslendirilerek dinlenir.

Sonuç : Öğrencilerin, bir önce ki derste öğrendikleri ve bu derste de tekrar ettikleri ‘notaların süre değerlerine ’ ilişkin bilgilerini kullanarak, kendilerine ait bir ritim kalıbı oluşturabilmeleri ve bu ritim kalıbını, seslendirilen bir tekerlemeye eşlik ederken kullanabilmelei beklenir.

Değerlendirme

5.1 numaralı etkinlikte, öğrencilerin kendilerini grupla ders işlemeye hazır hissedebilmeleri hedeflenmiştir. Oturarak oynanan oyun dikkat ve grupla uyum gerektirdiğinden, öğrencilerin dikkatini çekebilmeyi başarmıştır. Oyunun başından sonuna kadar tüm öğrenciler istekle katılımını sürdürmüştür.

5.2 numaralı etkinlikte, öğrencilerin duydukları bir ritmin yazılı notalarını takip edebilmeleri hedeflenmiştir. Öğrenciler için daha çok gözlem ağırlıklı olan bu etkinlikte dikkatini toplamakta zorluk çeken öğrenciler olmuştur. Takip ettikleri yazılı notalar, daha önceden duymuş oldukları bir tekerlemeye ait olduğu için, bu zorluk rahatlıkla aşılmıştır.

5.3 numaralı etkinlikte, öğrencilerin yapılan ritim çalışmalarında grupla uyum içinde olabilmeleri ve ritmik bütünlüğü koruyabilmeleri hedeflenmiştir. Daha önce yapılan ders etkinliklerinde de sık sık tekrarlanan bu çalışma, önce ki derslerde de olduğu gibi öğrencilerin kolaylıkla uyum sağlayabildiği, ritmik bütünlüğü kısa sürede yakalayabildiği bir çalışma olmuştur.

5.4 numaralı etkinlikte, öğrencilerin yazılı bir ritim kalıbının, öğrendikleri tekerlemenin hangi söz öbeğine ait olduğunu anlamaları hedeflenmiştir. Öğrenciler için zevkli, heyecanlı ve yaratıcı bir çalışma olmuştur. Dersin bu aşamasına kadar yapılandırılmış çalışmaların da etkisiyle,yazılı ritim kalıbının, tekerlemenin hangi söz öbeğine ait olduğunu kolaylıkla anlayabilmişlerdir.

5.5 numaralı etkinlikte, öğrencilerin dağarcıklarında ki tekerlemelerden de yararlanarak, kendilerine ait bir tekerleme yazabilmeleri hedeflenmiştir. İki grubun öğrencileri, oyunlarında geçen sayışmaları da kullanarak kendilerine ait bir ya da iki kıtadan oluşan tekerlemeler yazarken, diğer iki grup öğrencileri ise bildikleri farklı tekerlemeleri kartonlara yazmıştır. Yazdıkları tekerlemeleri okumaları öğrenciler için heyecan verici olmuştur.

5.6 numaralı etkinlikte, öğrencilerin söylenen tekerlemeye, oluşturdukları ritim kalıplarıyla eşlik edebilmeleri hedeflenmiştir. Dersin genel hedefine ulaşmayı da amaçlayan bu çalışma, öğrenciler için yaratıcı bir süreçte gerçekleşmiştir. Öncelikle oluşturdukları ritim kalıbını seslendirmişler, ardından tekerlemelerle ritmik olarak uyumlu hale gelmesini sağlamışlardır. Sonunda tüm sınıfın tekerlemeleri, farklı grupların eşlikleriyle seslendirilmiştir. Bu da öğrencileri onurlandıran, başarılı bir çalışma olmuştur.

DERS 6

Konu	:Ses nasıl oluşur * şarkılarda bölümler *müziğimizde hız ve gürlük *notaların süre değerleri *ritim oluşturalım konuları genel tekrar
Hedef	: Müziklerde farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder Müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür. Seslendirdiği müziklerde gürlük ve hız değişikliklerini uygular Dörtlük, sekizlik, ikilik notaların süre değerlerini bilir Dörtlük sus süre değerini bilir Sesin oluşumunu açıklar
Araç-Gereçler	: Siyah fon kartonundan oluşturulmuş kanatlar, kırmızı ipten oluşturulmuş kuyruk, nota kartları (dörtlük, sekizlik, ikilik nota ve dörtlük sus kartları), dizek kartonu, cd (Müziğin Bittiği Zaman-1)
Sınıf	: Aydın-tepe Şht. Erdal Eraslan İlköğretim Okulu 5/A

Etkinlik 6.1

Kendisini grupla ders işlemeye hazır hisseder

Uygulanış

Isınma oyunuyla derse başlanır. Öğrenciler iki gruba ayrılır ve gruplar sınıf tahtasına eşit uzaklıkta sıraya dizilir. Her gruba ikişer kağıt verilir ve bu kağıtlar üzerine basarak tahtaya kadar ilerlemeleri ve dönüşte kağıtları ellerine alıp, kendi grup sıralarının başındaki öğrenciye vermeleri gerektiği, bu şekilde yarışı ilk bitiren grubun oyunu kazanacağı anlatılır ve oyun başlatılır.

Sonuç : Öğrencilerin, oyunla birlikte dikkatlerinin çekilmesi, böylelikle derse hazır hale gelmeleri beklenir.

Etkinlik 6.2

‘Karga ile Tilki’ şarkısını söyler,
‘Karga ile Tilki’ şarkısını sözlerine uygun canlandırır.

Söylediği şarkı içinde geçen hız ve gürlük değişikliklerini fark eder.

Uygulanış

Çember olunur ve öğrencilere bir ormanda seyahat edeceğimiz söylenir. ‘

Bu orman gizemli, merak uyandırıcı ve biraz da ürkütücüdür. Orman içinde seyahat ederken çevrenizdekilere karşı duyarlı olmalısınız’ denir ve müzik eşliğinde mekan içinde (ormanda) gezintileri başlatılır.(cd-müziğin bittiği zaman-1)

Müzik eşliğinde gezintilerini sürdürürken, öğretmenin yönergesiyle ‘bir kuş olup, ormanda bir ağaca konarlar ve kanat çırparak ormanın müziğini dinlemeye devam ederler’. Öğrenciler oldukları yerde müziği dinlemeye devam ederken öğretmen daha önceden hazırlanmış kanat şeklindeki siyah kartonları öğrencilerin bir kısmına dağıtır.

Kanat dağıtılan öğrenciler (kuşlar) dışındaki öğrencilerin oldukları yerde oturmaları, kuşlarınsa kanatlarını çırparak mekan içinde dolaşmaları (uçmaları) istenir. Bu esnada oturan öğrencilere (tilkiler) önceden hazırlanmış kuyruklar dağıtılır(şeritler halinde kesilmiş kartonlar ya da ipler). Kuyruklarını takan tilkiler gezinmeye başlarken, kuşlar ormanda bir ağaç üzerinde yerini alır ve tilkileri izler.

Ardından tilkiler gezindikten sonra, her bir tilkinin bir karganın yanına yanaşması istenir. Tüm karga ve tilkiler yerlerini aldıktan sonra, ‘karga ile tilki’ adlı şarkı öğretmen tarafından blok flütle çalınır ve ardından öğretmen hız ve gürlük basamaklarına dikkat ederek şarkıyı seslendirir.

Şarkının ‘hah hah hah....’ bölümlerinde öğrenciler şarkıya eşlik eder, ardından şarkının tamamı kulaktan öğretim yöntemiyle öğretilir ve seslendirilir. Öğrenciler şarkıyı söylerken öğretmen blok flütle şarkıya eşlik eder. Bu şekilde şarkı birkaç kez tekrarlanır ve karga ile tilkilerin oturarak çember oluşturmaları istenir.

Sonuç : Öğrencilerin, bu etkinlikte, öğrenecekleri şarkının sözlerine uygun canlandırma yapabilmeleri beklenir. Bu sayede öğrenmenin kısa süre içinde

gerçekleşmesi ve kalıcı olması hedeflenir. Ayrıca şarkı içinde geçen hız ve gürlük değişikliklerinin de öğrenciler tarafından hissedilmesi beklenir.

Karga ile Tilki

Söz: Saip Egüz
Adaptasyon

Çabuk hız
Hafif gürlükte

Bir gün bir hır sız kar ga Hah hah hah hah ha ha
Or dan ge çen bir til ki Hah hah hah hah ha ha

Hafif gürlükte
Kuvvetli gürlükte

Bir par ça pey nir çal mış Hah hah hah hah ha
Şen se nin le öt de miş Hah hah hah hah ha

Hafif gürlükte
Kuvvetli gürlükte

Kon muş bir dal da kal mış Hah hah hah hah ha ha
Ap tal kar ga gak de miş Hah hah hah hah ha ha

Hafif gürlükte
Kuvvetli gürlükte

Et ra fı sey re dal mış Hah hah hah hah ha
Ağ zın dan pey nir düş müş Hah hah hah hah ha

Etkinlik 6.3

Seslendirdiği şarkının bölümlerini fark eder,

Seslendirdiği şarkının içinde geçen hız ve gürlük değişikliklerinin nerelerde olduğunu söyler.

Uygulanış

Çemberde öğrenciler şarkıyı söylerken öğretmen de blok flütle öğrencilere eşlik eder. Şarkı seslendirildikten sonra öğrencilere şarkının bölümlerinin olup olmadığı ve varsa bu bölümlerin nerde başlayıp nerde bittiği sorulur. Cevabı, öğretmen şarkıyı blok flütle çalarken, bölüm geçişi olduğunu düşündükleri yerde el çırparak vermeleri istenir. Aynı çalışma şarkı öğretmen tarafından seslendirilirken de tekrarlanır. Ardından şarkının bölümleri tahtada gösterilir.

Öğrencilerden ayağa kalkmaları istenir. Ayakta çember olan öğrencilere seslendirdikleri şarkının hızının nasıl olduğu sorulur ve orta hızda olduğu belirtilir. Şarkının içinde geçen gürlük değişiklikleri sorulur ve nakarat bölümlerinin kuvvetli gürlükte, diğer bölümlerinse hafif gürlükte olduğu belirtilir.

Öğrencilerden şarkının tüm bu müzikal özelliklerini göz önünde bulundurarak, seslendirmeleri istenir.

Sonuç : Öğrencilerin, seslendirdikleri şarkıda geçen hız ve gürlük değişikliklerini fark edebilmeleri, bu değişikliklerin ne yönde olduğunu yorumlayabilmeleri, isimlendirebilmeleri ve şarkıyı, tüm bunları göz önünde bulundurarak yorumlayabilmeleri beklenir.

Etkinlik 6.4

‘Karga ile Tilki’ adlı şarkıya, eşlik edebileceği bir ritim kalıbı oluşturur.

Uygulanış

Öğrencilerden üçerli sayışarak üç gruba ayrılmaları istenir. Her gruba nota kartlarını dizmek üzere dikdörtgen yumuşak kartlar verilir. Ardından nota kartları dağıtılır ve bu kartlarla bir ritim kalıbı oluşturmaları istenir. Ancak bu ritim kalıplarının, öğrendikleri ‘karga ile tilki şarkısına’ eşlik edebilecek ritim kalıpları olacağı belirtilir. Yaptıkları bu ritim kalıplarını bedenlerini ya da seslerini kullanarak çalmaları-seslendirmeleri istenir. Gruplara çalışmaları için gereken süre verilir ve gruplara gerekli yönlendirmeler yapılır.

Sonuç : Öğrencilerin, söyledikleri şarkıya, bildikleri nota süre değerlerinden oluşan ritim eşlikleri oluşturabilmeleri beklenir.

Etkinlik 6.5

Oluşturduğu ritim kalıbıyla, ‘Karga ile Tilki’ şarkısına eşlik eder.

Uygulanış

Tüm grupların ritim kalıpları, sınıfın söyleyeceği, öğretmenin de blok flütle eşlik edeceği şarkıyla dinlenir. Ardından gruplardan bir tanesinin oluşturduğu ritim kalıbı seçilir ve sınıftan ritim kalıbını oluşturan grup dışında bir grup seçilir. Bu gurup, ritim grubudur, geri kalan öğrenciler de koroyu oluşturur.

Ritim gurubu, koro ve blok flüt (öğretmen) istedikleri sahne düzenini yaparak şarkıyı seslendirir ve ders sonlandırılır.

Sonuç : Öğrencilerin, kendi oluşturdukları ritim kalıplarıyla ‘Karga ile Tilki’ şarkısına eşlik edebilmeleri beklenir. Bu çalışmayı grupların isteğine göre sahne düzeni oluşturarak sergilemelerine de fırsat verilir.

Değerlendirme

6.1 numaralı etkinlikte, öğrencilerin kendilerini grupla ders işlemeye hazır hissetmeleri hedeflenmiştir. Öğrenciler oyuna büyük bir heyecanla katılmıştır. Oyunun, zamana karşı yarış olması da öğrencileri heyecanlandırmıştır.

6.2 numaralı etkinlikte, öğrencilerin ‘Karga ile Tilki’ şarkısını söyleyebilmeleri, şarkının sözlerine uygun canlandırmalar yapabilmeleri ve şarkı içinde geçen hız ve gürlük değişikliklerini fark edebilmeleri hedeflenmiştir. Öğrenciler için müzik eşliğinde gezinti (sınıf içinde dolaşmak) yapmak, şarkı sözlerini canlandırmak ve şarkıyı öğretmenden dinleyerek blok flüt eşliğinde söylemek çok eğlenceli olmuştur. Bu sırada şarkı içinde geçen hız ve gürlük basamakları da öğrenciler tarafından fark edilmiştir. Öğretmen şarkıyı blok flütle çalarken tüm öğrenciler başarıyla şarkıyı seslendirmişlerdir.

6.3 numaralı etkinlikte, öğrencilerin seslendirdikleri şarkının bölümlerini fark edebilmeleri, şarkıda geçen hız ve gürlük değişikliklerinin nerelerde olduğunu söyleyebilmeleri hedeflenmiştir. Öğrenciler, şarkının kaç bölümlü olduğunu, bölümlerin nerelerde başlayıp nerelerde bittiğini söyleyebilmişler, şarkıda geçen hız ve gürlük değişikliklerini hissederek şarkıyı söyleyebilmişlerdir.

6.4 numaralı etkinlikte, öğrencilerin ‘Karga ile Tilki’ adlı şarkıya, eşlik edebilecekleri bir ritim kalıbı oluşturabilmeleri hedeflenmiştir. Tüm gruplar şarkıya eşlik edebilecek nitelikte kendilerine ait birer ritim kalıbı oluşturmuştur. Öğrenciler ritim oluştururken, önce ki derslere göre daha kısa süre içinde ürün çıkarabilmişlerdir.

6.5 numaralı etkinlikte, öğrencilerin oluşturdukları ritim kalıplarıyla, ‘Karga ile Tilki’ şarkısına eşlik edebilmeleri hedeflenmiştir. Tüm gruplar şarkıya eşlik edebilecek nitelikte, kendilerine ait birer ritim kalıbı oluşturmuştur. Her grubun ritim eşliği ile şarkı sınıfça seslendirilmiştir. Öğrencilerin yaratıcı ürünler sergileyebildiği başarılı bir çalışma olmuştur.

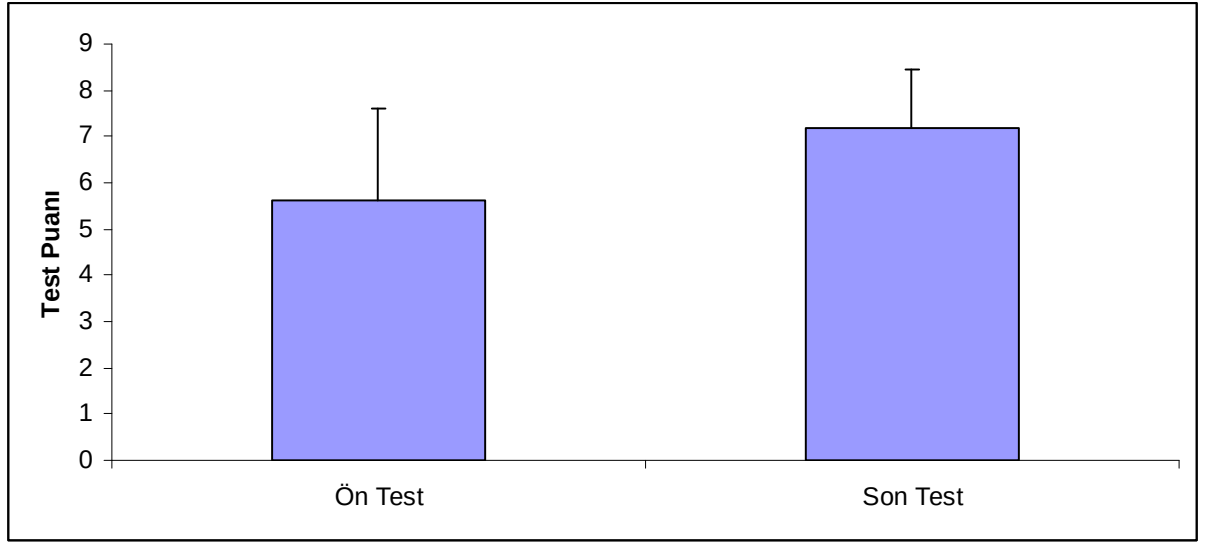
Bu ders etkinliklerinin haftada bir gün $40+40+10=90$ dk üzerinden altı hafta uygulandığı deney grubundaki öğrencilerin 11'i (%55,0) kız, 9'u (%45,0) erkeklerden oluşmaktadır.

Uygulamalardan önce deney grubunun müziksel-ritmik zeka düzeylerine dair test puanı $5,60 \pm 2,01$ (1 – 8) olarak tespit edilmişken, uygulamadan sonra ise grubun test puanı $7,20 \pm 1,24$ (3 – 8) olarak saptanmıştır.

Ön test uygulamasına göre son test uygulaması yapıldığında, deney grubunun müziksel-ritmik zeka düzeylerine ilişkin puansal artış, istatistiksel olarak önemlidir. ($p<0,001$). (Deney grubuyla işlenen Orff Yaklaşımına dayalı ders etkinlikleri sonucunda, öğrencilerin müziksel-ritmik zeka düzeylerinde $1,60 \pm 1,23$ (0 – 4) puanlık bir artış olduğu saptanmıştır).

Tablo 4.1. Deney Grubu Test Sonuçlarının Dağılımı

Ön Test	Son Test	p	Değişim Miktarı
$5,60 \pm 2,01$ (1 – 8)	$7,20 \pm 1,24$ (3 – 8)	$<0,001$	$1,60 \pm 1,23$ (0 – 4)

Şekil 4.1. Deney Grubu Test Sonuçlarının Dağılımı

Orff Yaklaşımına dayalı etkinliklerle hazırlanmış ders planlarının altı hafta uygulandığı deney grubu öğrencilerinin müziksel-ritmik zeka düzeylerinde, (Teele Çoklu Zeka Testi, öntest ve sontestler sonuçları değerlendirildiğinde) artış olduğu saptanmıştır.

Elementer Müzik ve Hareket Eğitimi/ Orff Yaklaşımı Kapsamında Müzik ve Dans Pedagojisi müziğe bir giriş yolu arayan çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin müzik ve dansla ilgili çeşitli temel deneyimler edinmelerini sağlamayı hedefler. Elementer müzik ve hareket eğitimi insanı bütün antropolojik boyutlarıyla ele alır ve tüm duyularıyla öğrenmesini sağlar. Bu süreçte ses çalışmasından, hareket ve danstan, çalgı çalmaktan, bilinçli müzik dinlemekten, çizmekten, nota yazmaktan ve zihinsel kavrayıştan yola çıkarak bütünlük içinde öğrenmenin olanakları araştırılır, müzik, dil ve hareket birliğini yaşamının yolu açılır, müzik ve dansla sürekli farklılaşan ifade biçimleri kullanılır (Jungmair, 2003,s.51).

Bu süreçlerin sonuçları geleneksel anlamda bir yapıyla karşılaştırılmaz, çünkü sonuçları öngörmek çok zor olduğu gibi yinelenmeleri de koşullara bağlıdır. Müzikal gerilim eğrileri veya olası hareket düzenlemeleri konusundaki görüş birliği

salt çerçeve koşullarını oluşturmaya yarar, çerçevenin içi her seferinde yeniden doldurulur(Beidinger,2004, s.5).

Her çocuğun yetenek düzeyine hitap eden Orff Yaklaşımı' nda yer alan her etkinlik, bireyin yaratıcılığını geliştirmeye yöneliktir. Kendine güvenen, mutlu bireylerin yetişmesi için yaratıcılığın geliştirilmesi üzerine çalışmaların yapılması gerekmektedir. Beden perküsyonu ya da ritm çalgıları ile yapılan ritmik doğaçlamalar, insan sesi ya da ezgi çalgılarıyla yapılan ezgisel doğaçlamalar, doğaçlama danslar, doğaçlama dramatizasyon çalışmaları; bireyin yaşamı boyunca yaratıcı düşünmesine, karar verme yetisi kazanmasına, problemler karşısında pek çok çözüm yolları üretmesine katkıda bulunmaktadır (Uçal,2003,s.14).

'Öğrenciler, bir konunun basit gözleminden yola çıkarak estetik deneyimlerini arttırabilecekleri ve kendi içsel notalarını açıklayabilecekleri durumlar ve süreçler içine çekilirler. Böylece düş gücü, hayal kurma, estetik ve düşünceyi yansıtma yoluyla sanatsal bütünlük, estetik tutum ve üretken düşünmeye adım atarak kendi doğaçlama veya kompozisyonlarına ya da grupla ortak bir yaratıya varırlar(Jungmair,2003,s.54).

Genel müzik eğitimi, çoklu zeka kuramının da ortaya koyduğu gibi, her bireyin tüm zeka türlerinde olduğu gibi, farklı düzeylerde müziksel-ritmik zekaya sahip olduğunu ve bu zekanın geliştirilebilir özellikte olduğunu kabul ederek, eğitim-öğretim programını bu felsefe üzerine yapılandırır.

Ülkemizde müzik derslerinde daha çok uygulanan, öğretmen merkezli eğitim-öğretim yaklaşımı, müziği önce anlatıp ardından yaşatırken ve hissettirirken, Orff Yaklaşımı müziği önce yaşatıp, hissettirip, ardından öğrencinin isimlendirmesini sağlamaktadır. Çünkü öğrenci buluş yollu eğitimle, yaşadıkça merak etmekte, yorumlamakta ve isimlendirmelerini kendisi yapabilmektedir. Keşfederek bulmanın ve öğrenmenin gücüyle de bilgiler ve hisler, kalıcı olabilmektedir.

Shoew, Rouscher, Levine, Wight, Dennis ve Newcomb tarafından 1997 yılında müziğin beyin gelişimini nasıl etkilediği, müzik ve zeka arasındaki ilişkiyi araştıran bir araştırmada, müzik eğitiminin çocukların soyut muhakeme yeteneklerini, matematik öğreniminin gerektirdiği yetenekleri arttırdığını göstermiştir(Yavuz,2005,s.135).

Persellin (1999) tarafından Orff Öğretisine dayalı müzik eğitiminin görsel-uzaysal performans üzerindeki etkileri 5-6 yaş grubu 13 çocuk üzerinde incelenmiştir. Haftada üç saatlik derslerle sürdürülen bu çalışma altı hafta sürmüştür. Bu süre içinde Orff Yaklaşımına dayalı müzik eğitimi gerçekleştirilmiştir ve çalışma sonunda gruba zeka ölçeği uygulanmıştır.

Ölçek sonuçlarında, Orff Yaklaşımına dayalı müzik eğitiminin öğrencilerin görsel-uzaysal performansları üzerinde anlamlı derecede etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Benzer birçok çalışmanın da ortaya koyduğu gibi, müziğin zeka üzerine etkisini kabul ederek, öğretim yaklaşımlarını buluş yollu temeller üzerine yapılandıran, öğrencilere keşif imkanı tanıyan Orff Yaklaşımı'na dayalı ders etkinlikleri, öğrencilerin müziksel-ritmik zekaları üzerinde geliştirici yönde etki yaratabilmektedir.

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde araştırma sonucunda ulaşılan bulgulara dayalı sonuçlar, bu sonuçlarla ilgili tartışmalar ve sonuçlara dayalı olarak geliştirilen öneriler yer almaktadır.

5.1.Sonuçlar

Orff Yaklaşımı'na dayalı etkinliklerin ilköğretim beşinci sınıf müzik dersinde uygulanışının, öğrencilerin müziksel-ritmik zekaları üzerine etkisinin ölçüldüğü bu çalışmada, uygulamalardan sonra, deney grubu öğrencilerinin müziksel-ritmik zeka düzeylerinde, (Teele Çoklu Zeka Testi, öntest ve sontestler sonuçları değerlendirildiğinde) artış olduğu saptanmıştır.

5.2.Öneriler

1. Bilişsel, duyuşsal ve devinişsel eylemleri bir arada tutarak öğrenmeyi yapılandıran Orff Yaklaşımı' na dayalı etkinlikler, ilköğretim okullarında verilen müzik derslerinde daha fazla yer almalıdır.
2. İlköğretim okullarındaki müzik derslikleri, Orff Yaklaşımı' na dayalı etkinliklerin uygulanabileceği, öğrencilere yaratma alanı, hareket alanı sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.
3. Okullarda kullanılacak eğitim-öğretim materyalleri için ayrılan ödeneklerin bir kısmı, her öğrencinin kullanabileceği Orff çalgılarının teminine ayrılmalıdır.
4. Müzik öğretmeni ve sınıf öğretmeni yetiştiren kurumlarda müzik öğretimi ile ilgili derslerin içeriğinde Orff Yaklaşımı'na dayalı öğrenme-öğretme etkinlikleri arttırılmalıdır.
5. Müziğin zeka ile olumlu ilişkisi göz önünde bulundurularak, farklı ders planlarının yapılandırılışında Orff Yaklaşımı kullanılmalıdır.
6. Okullarda görev yapan müzik ve sınıf öğretmenleri için, Orff Yaklaşımı'nı derslerinde nasıl kullanabileceğine dair hizmet içi eğitim programları düzenlenmelidir,
7. Orff Yaklaşımı'na dayalı etkinliklerle yapılandırılan farklı alanlardaki derslerin, öğrencilerin farklı zeka türleri üzerine etkileri araştırılmalıdır.

KAYNAKLAR

AMRHEIN, Franz (2000). *Müzik ve Dans Eğitiminin Sosyal Yönleri*. Orff Schulwerk Informationen, Nr. 65 Kış 2000

ARI, Zekiye (2000). Orff Metodu ve Çalgılarının Müzik Öğretimindeki Önemi Üzerine Bir Araştırma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya

AYKAÇ, Necdet (2005). **Aktif Öğretim Yöntemleri**. 1. Basım, Naturel Yayıncılık, Ankara

BEİDİNGER, Werner (2004). *Orff-Schulwerk Geleneğinde Elementer Müzik Pedagojisi*. Orff Info Mart, Avusturya Liseliler Vakfı Yayınları, İstanbul

BİLEN, Selmin (1995). İşbirlikli öğrenmenin Müzik Öğretimi ve Güdusel Süreçler Üzerindeki Etkileri, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.

ÇALIŞIR, Feridun.(Tarihsiz) **Çalgı Bilgisi**. Yeni Dağarcık Yayınları, Ankara.

EKİCİ, Tülay (1998). Orff Çalgıları ve Müzik Eğitiminde Kullanım Yöntemleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir

ERMAN, Armağan (2003). İlköğretim Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Çoklu Zeka Türlerindeki Dağılım ve Düzey Ölçümlerinin Müziksel Zeka Düzeyleri İle Karşılaştırmalı İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara

EROL, Onur (2006). ‘*Müzik- Konuşma- Dans Ağacı* ’ Orff Info Sonbahar, Avusturya Liseliler Vakfı Yayınları, İstanbul

HEGI, Fritz (1988). *Improvisation und Musiktherapie*. Paderborn

JUNGMAİR, Ulrike E. (2003). *Orff Schulwerk. Elementer Müzik ve Hareket Eğitimi Temel İlkeler*. Orff Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi Uluslararası Sempozyum Bildirileri, İstanbul

JUNGMAİR, Ulrike (1992). *Das Elementare Zur Musik-und Bewegungserziehung im Sine Carl Orffs*. Mainz

KARASAR, Niyazi (2005). **‘Bilimsel Araştırma Yöntemi’** 15. Basım, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara

KELLER, Wilhelm (1975). **Minispectula**

KOÇAK, K. O. , EROL, O. (2006). **‘Karamela Sepeti’** 1. Baskı, Morpa Yayınları, İstanbul

LABUTA, J. A., D. A. SMİTH (1997). **Music Education**, Prentice Hall, New Jersey.

MEB (2007). **‘İlköğretim Müzik Dersi Beşinci Sınıf Öğretmen Klavuz Kitabı ’**, 1. Baskı, Devlet Kitapları, İstanbul

MEB (2007). **‘ İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı ’** , 1.Baskı, Devlet Kitapları, Ankara

ÖZEVİN, Banu (2003). **Info** Sayı:4 Avusturya Liseliler Vakfı Yayınları, İstanbul

PERSELLİN, D. C. (1999). **‘The Effecet Of Orff-based Music Instruction on Spatial-Temporal Task Performance of Young Children’**.
<http://www.Idonline.org/Id_indepth/abilities/orff_based_music_instruction.html>

REİBER, A. (2003). ‘Yine mi Strobel?’, **Info**, Sayı:3, Avusturya Liseliler Vakfı Yayınları, İstanbul

SABAN, Ahmet (2005). **‘Çoklu Zeka Teorisi ve Eğitim’** 5. Basım, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara

SALMON, Shirley (2005). ‘Herkes İçin Müzik’ **Info** Sayı:8, Avusturya Liseliler Vakfı Yayınları, İstanbul

SCHUMACHER, Karin (1999). Die bedeutung des Orff-Schulwerkes für die musikalische Sozial- und Integrationspadagogik und die Musiktherapie. Salzburg

SELÇUK, Z. , KAYILI. Hüseyin, OKUT, Levent (2004). **‘Çoklu Zeka Uygulamaları’** 4. Basım, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara

TEMİZ, Nida (2007). **‘Okulda ve Sınıfta Çoklu Zeka Kuramı’** 1.Basım, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara

UÇAL, Esin (2003). Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Orff Öğretisinin Müziksel Beceriler Üzerindeki Etkileri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir

UÇAN, Ali (2005). **‘Müzik Eğitimi’** 3. Basım, Evrensel Müzikevi, Ankara

YAVUZ, (2004). **‘Çoklu Zeka Teorisi’** 5. Basım, Ceceli Yayınları, Ankara

YAVUZ, (2005). **‘Çoklu Zeka Teorisi Uygulama Rehberi’** 2. Basım, Ceceli Yayınları, Ankara

WOLFGANG, Hans (1971). Das Orff-Schulwerk im Dienste der Erziehung und Therapie behinderter Kinder. Berlin

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : YÜCESAN, Esra
 Uyruğu : T.C.
 Doğum tarihi ve yeri : 25.07.1982 Vakfikebir/Trabzon
 Medeni hali : Bekar
 Telefon : 0 505 676 38 53
 e-mail : esrayucesan@hotmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Lisans	Gazi Üniversitesi/ Müzik Öğretmenliği Bölümü	2004
Lise	Trabzon Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	2000

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2006-2007	Bayburt Şehit Erdal Eraslan İlköğretim Okulu	Müzik Öğretmeni
2007-2008	Bayburt Bahir Necati Sorguç YİBO	Müzik Öğretmeni
2008-.....	Rize Merkez Atatürk İlköğretim Okulu	Müzik Öğretmeni

Yabancı Dil

İngilizce

Hobiler

Yüzme, yürüyüş